БҮГҮ ЧУРТТАРНЫҢ ПРОЛЕТАРИИЛЕРИ, КАТЫЖЫНАР!

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУҢ, КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИҢ ОРГАНЫ

1925 чылда үндезилетинген

1952 март 29 СУББОДА № 62 (2492)

ӨРТӨӨ 20 КОП.

БО ХҮНГҮ СОЛУНДА:

РСФСР-ниң Дээди Совединиң ийиги сессиязы (1 арын).

Бистиң области (1 арын).

ССР ЭВИЛЕЛИНИҢ МИНИСТРЛЕР ЧӨВҮЛЕЛИНДЕ 1951 чылда эртем, чогаадылга, литература болгаш уран-чүүл талазы-биле шылгаргай ажылдар дээш Сталинчы шаннадларны тыпсыр дугайында (2 арын).

А. Лепёшкин.— Бүдүрүлге талазы-биле чедиишкиннерниң үндезини—кадрлар-биле ажылда (3 арын).

М. Часкым.— Чаа амыдыралды тургузарынга улуг күш (3 арын).

В. Кулипанов.— Кызыл крест организацияларының ажылын бедик деңнелге (3 арын).

Делегейниң Москвага болур экономика чөвүлел хуралының дугайында (4 арын).

Кореяда болуушкуннар (4 арын).

Колхозтуң ревизия комиссиязы

Эрткен чылын социалистиг көдээ ажыл-агый чер ажылын болгаш мал ажылын хөгжүдер, база колхозтарның организас, ажыл-агыйын быжыдар талазы-биле чаа-чаа чедиишкиннерни чедип алган. Колхозчулар февраль айда болуп эрткен богтарының отчёттуг болгаш отчёт-соңгулдалыг хуралдарынга көдээ ажыл-агый артельдериниң ажыл-чорудулгаларының түннелин чугаалашпышаан, көдээ ажыл-агыйның мурнунга партия болгаш чазактың салган кол сорулгаларын чедиишкинниг шнитпирлээр, колхозтарны организас, ажыл-агый талазы-биле улам быжыдар дугайында тодаргай хемчеглерни айтып, ынак Төрээн чуртунун хөгжүлдезинге чаа салыышкынны киирерин шнитпирлээннер.

Бо чугула херекке болгаш черле колхозчу көдээниң амыдыралынга көскү роль контрольчу органнар болур артельдериниң ревизия комиссияларынга онаажып турар. Оларны колхозчуларның ниити хуралдары соңгуп тургузар болгаш ажылчы чоннарның депутаттарының район Советтериниң күүсекчи комитеттери бадылаар. Оларның кол сорулгазы болза, көдээ ажыл-агый артелиниң Сталинчы уставын быжыг камгалаар болгаш ниитиниң өнчүзүн көвүдедир дээш могаг-шылаг чок демисежир, колхозтарның байлаан өстүреринге болгаш колхозчуларның чаагай чоруун бедидеринге бүгү хемчег-биле дузалажыры болур.

Көдээ ажыл-агый артелиниң Уставы ревизия комиссиязының хүлээлгезин тодаргай айтып турар. Ревизия комиссиязы артель баштаар черниң бүгү ажыл-агый, сан хөө ажыл-чорудулгазын чылда дөрттен эвээш эвес хынаар, ону ёзу барымдаалап эвес, а херек кырынга ылап хандыр хынаар ужурлуг. Күрүне мурнунга болгаш МТС-биле керээ ёзугаар бодунуң хүлээлгезин колхоз канчаар боттандырып турарыл? Орулга-чарылга сметазын канчаар күүседип турарыл? Хуваашпас болгаш өске-даа фондуларже шилчилгелерни доктааткан хемчээли-биле болгаш өй-шаанда кылып турар бе? Дебиторлуг өрелерни узуткаар дугайында кандыг хемчеглер ап турарыл? Күш-ажылдын, дүжүттүн, мал чемнериниң, чепсек-хекселдиң, малдың үчёдун канчаар тургусканыл? Артель кежигүннериниң билдириишкиннериниң болгаш хомудалдарының талазы-биле кандыг хемчеглер ап турарыл? Бо айтырыгларны болгаш өске-даа айтырыгларны ревизия комиссиязы ажылдап чорудар хүлээлгелиг.

Ревизия комиссиязының чорудуп турар хыналдазы кандыг-бир фактыларны анаа данзылап каары ол эвес. Көдээ ажыл-агый артелиниң Уставының кандыг-бир үрээшкинин азы фермаларда мал чемнерин корум-чурум чок чарыгдап турарын илереткеш, актыга бижип кааш, оңбиле оожургай бээр болза, ревизияны шуут доосканы ол эвес болур. Херекти эчизинге чедирер ужурлуг. Чүл дизе, тодаргай түннелди кылгаш, комиссияның саналын бүгү колхозчуларга тургузар, хажыдыышкыннарны, корум-чурум чок чоруктарны дүрген болгаш бүрүн узуткаарын, буруулугларны харыысалгага киирерин чедип алыр херек.

Ынчалзажок, колхозтарның ажылхеректериниң иштинче кирбес, харын ооң хажыызынга турар болгаш артельчи амыдыралдың кол хоойлузун канчаар сагып турарын сонуургавас ревизия комиссиялары бистиң областың элээн хөй колхозтарында бар болуп турар. Колхозтарга эрткен отчёттуг болгаш отчёт-соңгулдадалыг хуралдарга чыл дургузунда чаңгыс-даа ревизия комиссиялар бар болганы илерээн. Улуг-Хем районда Сталин аттыг, Тес-Хем районда Жданов аттыг, Кызыл районда «Черби», «Баян-Хем», Сүт-Хөл районда Калинин аттыг, Бай-Тайга районда «Мурнакчы» колхозтарда ревизия комиссиялары чыл дургузунда чаңгыс-даа удаа ревизия чорутпаан болгаш колхозчу массаның идегелин күүсетпээннер. Ынчаарга ол колхозтарда көдээ ажыл-агый артелиниң Уставын хажыдар, ниитинин хөренгизинге хорэ чедирер чоруктар болгаш ажыл-херектерде корум-чурум чок байдалдар турда-ла ол комиссиялар анаа көрүп эртирип турган. Шак ындыг чижектер өске-даа районнарның колхозтарында бар.

Бо чоруктуң буруузу район организацияларынга база онаажып турар. ВКП(б) райкомнары, район Советтериниң күүскомнары, оларның көдээ ажыл-агый килдистери колхозтарда ревизия ажылын багай удуртуп, ревизия комиссияларынга кошкак дузалажып турган.

Ревизия комиссиялары инвентаризация чорударынга киржир, баштаар черлерниң бүгү ажыл-агый, сан-хөө чорудулгазын болгаш отчёттарны шын тургускан бе дээрзин хынаар хүлээлгелиг. Хуралдарга олар болза, колхозтар даргаларының илеткелдериниң талазы-биле түннелдерни кылыр болгаш оон-биле кады чыл иштинде чоруткан бодунуң ажылының дугайын илеткээр ужурлуг турбуже, чамдык ревизия комиссияларының даргалары илеткел кылып безин шыдаваан болгай.

Ревизия комиссиязы четпестерни илередир болгаш баштаар черниң ажылынга дузалажыр хүлээлгелиг турбуже, чамдык комиссиялар боттарының эрге-хүлээлгезин өскээр ажыглап, баштаар черниң ажылын холгаарлай бээр чүүл бар. Чижээ, Чөөн-Хемчик районнуң Шеми сумузунда «Большевик» колхозта ревизия комиссиязының даргазы эш К. Комбу ревизия ажылы чорутпайн, харын колхоз кежигүннеринге тарааны, акша-мөңгүнүү авансыга тыпсыр ажылдарны шуут холгаарлап кылып турган.

Ревизия комиссияларының ажылында бар турар четпестерни үндезини-биле узуткаар төлээде, оларның ажыл-чорудулгазын бедик деннелге көдүрери ВКП(б) райкомнарының болгаш колхозтарның партия организацияларының чугула сорулгазы болур. Бо дугайында, даандырган ажылы дээш харыысалгалыг болурунче ревизия комиссияларын, оларның кежигүн бүрүзүн хүн-бүрү кижизидери,оларның чорудар ужурлуг үргүлчү болгаш боттуг контроль ажылының колхозтарга канчаар-даа аажок улуг ужур-дузалыг болурун оларга тайылбырлаары эргежок чугула.

Совет болгаш көдээ ажыл-агый органнарының хүлээлгези — комиссияларны тода болгаш доктаамал удуртуру, оларга практиктиг дузаны көргүзери, айтыышкын сүмеңи, семинарларны болгаш дуржулга солчур талазы-биле чөвүлел хуралдарны чорудуп тургаш, оларның билиг мергежилин бедидери болур.

Ревизия комиссияларының үреттүнелдиг ажыл-чорудулгазы болза, колхозтарның организас, ажыл-агыйын улам ынай быжыдарынга, оларның хөй-ниити байлаан өстүреринге, көдээниң ажыл-ишчилериниң материалдыг болгаш культурлуг чаагайжыдылгазын экижидеринге дузалаар.

РСФСР-ниң Дээди Совединиң ийиги сессиязы

РСФСР-ниң Дээди Совединиң 1952 чылдың март 26-да хуралының дугайында

ИНФОРМАСТЫГ ДЫҢНАДЫГ

1952 чылдың март 26-да, кежээкинин 7 шакта Кремльге, Кремльдиң Улуг Ордузунга РСФСР-ниң Дээди Совединиң ийиги сессиязы ажытынган.

РСФСР-ниң Дээди Совединиң даргазы депутат **Л. Н. Соловьев** сессияны ажыткан.

Үнген депутаттарның орнунга дөрт соңгулда округтарының талазы-биле РСФСР-ниң Дээди Совединиң чаа соңгутурган депутаттарының бүрүн эргезин хынаанының түннелдериниң дугайында Мандат комиссиязының даргазы депутат **И. Т. Гришиниң** илеткелин РСФСР-ниң Дээди Соведи дыңнаан.

Депутат **Ф. С. Горячёвтуң** саналы-биле Дээди Совет Мандат комиссиязының илеткелиниң дугайында мооң адаанда доктаалды бадылаан:

«Россияның Совет Федеративтиг Социалистиг Республиказының Дээди Совединиң **доктаадыры болза:**

1. РСФСР-ниң Дээди Совединиң Мандат комиссиязының илеткелин бадылаар.

2. Россияның Совет Федеративтиг Социалистиг Республиказының Дээди Совединиң 1951 чылдың июль 10-да—Чкаловтуң № 657 көдээ соңгулда округунуң талазы-биле, 1951 чылдың ноябрь 25-те— Бугульминскийниң № 689 соңгулда округунуң талазы-биле, 1951 чылдың декабрь 23-те—Усть-Пристанскийниң № 107 соңгулда округунуң талазы-биле, 1952 чылдың февраль 24-те—Клинскийниң № 44 соңгулда округунуң талазы-биле соңгутурган депутаттарының бүрүн эргезин күштүг деп санаар».

Сессияга чугаалажып көөрү-биле мооң адаанда айтырыгларны киирип турар деп РСФСР-ниң Дээди Совединиң даргазы депутат **Л. Н. Соловьев** медээлээн:

1. Россияның Совет Федеративтиг Социалистиг Республиказының 1952 чылдың Күрүне бюджедин бадылаары.

Айтырыгны РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели киирип турар.

2. РСФСР-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң Чарлыктарын бадылаары.

Айтырыгны РСФСР-ниң Дээди Совединиң Президиуму киирип турар.

3. РСФСР-ниң Дээди Судун соңгууру.

1947 чылда соңгутурган РСФСР-ниң Дээди Судунуң бүрүн эргелиг болур хуусаазы дооступ турары-биле холбаштыр бо айтырыгны киирип турар.

Депутат **М. К. Крахмалевтиң** саналы-биле сессияның хүннүң чугаалажыр айтырыгларынга бо айтырыгларны Дээди Совет чаңгыс үн-биле киирген.

Ооң соонда РСФСР-ниң 1952 чылда Күрүне бюджединиң дугайында илеткел кылыры-биле РСФСР-ниң Саң Министри депутат **И. И. Фадеевке** дарга сөс берген.

Эш Фадеевтиң илеткелиниң соонда РСФСР-ниң Дээди Совединиң Бюджет комиссиязының даргазы депутат **С. П. Афанасьевтиң** эдеринчи илеткелин Дээди Совет дыңнаан.

Ооң-биле РСФСР-ниң Дээди Совединиң бирги хуралы хагдынган.

Улуг итали чурукчунуң хүнүнге уткуштур

ЛЕНИНГРАД. Ленин хоорайның ажылчы чоннары улуг итали чурукчу болгаш эртемдээн Леонардо да Винчиниң төрүтүнгенинден бээр беш чүс чыл болган оюн калбаа-биле демдеглээринге белеткенип турар.

А. А. Жданов аттыг университет бир кезек ажылдарны кылып турар. Дээди өөредилге черниң лекториязында болгаш кафедраларында Леонардо да Винчиниң чогаалының дугайында лекцияларны организастап эртирип турар. Доцент В. Богословский болгаш уран-чүүл шинчилелиниң кандидаты Т. Знамеровская «уран-чүүл айтырыының талазы-биле Леонардо да Винчиниң теорийлиг ажылын» шинчилеп турар. Олар төөгү факульдединиң эртем чөвүлелиниң ажык хуралынга ол шинчилел ажылының талазы-биле илеткелди кылып турар. Ам хуралга «Леонардо да Винчи болгаш ооң чурттап турган үези» деп илеткелди база кылыр.

ССРЭ-ниң чурук Академиязының эртем-шинчилел библиотеказынга улуг итали чурукчунуң кылган чогаалдарының талазы-биле улуг делгелге ажытынар.

(СЭТА).

Колхозчу дарган Магомед Андиев

БЕЛОҚАНЫ. Ворошилов аттыг көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларының даш бажыңнары садтар-биле шыптынган даг эдээнде турар. Колхозчулар ховуларның шуптузундан чаагай дүжүттү ап турарлар. Олар шай болгаш такпы база тарып турарлар. Колхозтуң кат-чимис тарыыр садтарын тооруктуг шыргайлар хүрээлеп турар.

Колхозтар аразында ГЭС-тиң чаа тудуп турар бажыңының чанында кырган колхозчу Магомед Амароглы Андиев дарганың бажыңы бар. Колхозтуң дарганнаар черинге Андиев көдээ ажыл-агый машиналарын септеп турар.

...Тоорук сайлаарынга мурнунда колхозчулар дыка хөй күш-ажыл үндүрүп келгеннер. Бир шак дургузунда чаңгыс кижи үүгле беш килограмм тоорук сайлаар турган. Эш Андиев нарын эвес машина чогаадып тургускан, ол машина-биле бир шак дургузунда 600 килограмм тоорукту сайлаар. Ам ол машинаны үлетпүрге бүдүрүп үндүрери-биле хүлээп алган.

Сталинчы шаннадлы тывысканының дугайында дыңнадыгга кыргаш дарган канчаар-даа аажок өөрээн. Байыр чедирер дээш келген кожаларынга Андиевтиң чугаалааны болза:

— Чартык чүс чыл ажыг чурттап келдим, ынчалза-даа мындыг өөрүшкүлүг хүн меңээ бүгү назынымда таваржып көрбээн. Бөдүүн кижини үүгле бистиң чуртувуста хүндүлеп турар. Большевик партияга, бистиң чазаавыска болгаш эргим эш Сталинга чүрээмниң ханызындан өөрүп четирдим.

Магомед Андиевтиң чогаадыкчы бодалдары хөй. Такпы тарыыр талазы-биле хөй күш-ажыл үнер ажылдарны чиигедир болгаш механизастаар сорулга-биле эш Андиев база бир прибор чогаадып кылыр деп бодап турар.

(СЭТА).

Бистиң областа

Часка белеткел эки

ШАГААН-АРЫГ. (Телефон-биле) Улуг-Хем районнуң Торгалыгда «Свобода труда» көдээ ажыл-агый артели часкы тарылгага дүрген темпи-биле белеткенип турар. Ылаңгыя часкы тарылганың чепсек хекселдерин ол колхоз бүрүн септеп алган.

Тарылганың чепсек хекселин септээринге колхоз дарганнары Сидоренко, Жаров олар кызымак ажылдап, хүн нормазын үргүлчү ажыр күүседип турарлар.

Артель ам 550 центнер үрезинни арыглааш, оларны кургаг арга-биле хораннап турар. Арыглаан үрезиннериниң шынары багай эвес. Колхозчулар А. Блинов, И. Чунарев, олар үрезин арыглаар ажылда эки ажылдап, нормаларын ажыр күүседип турарлар.

Оон ынай часкы тарылгага ажылдаар 42 аттарны тускайлап тургускаш дыштандырып эгелээн.

Тудуг материалдарын белеткеп турар

ШАГААН-АРЫГ (Телефон-биле). Улуг-Хем районда Ворошилов аттыг көдээ ажыл-агый артелинде тудуг материалдарының белеткели болгаш тудуг ажылы эки чоруп турар. Бо чылдың январьдан бээр 1100 санныг чудуктарны тайгада белеткээн, оларның дыка хөй кезиин машина оруунуң чанында сөөртүп алган. Оон ынай үш бажыңнарның ханазын тудуп тургускан.

Колхозчу тудугжулар Доржу, Самбуу, Дүкүр-оол, Арган-оол болгаш Серээ олар тудугнуң темпизин бедидер дээш кызымак ажылдап турарлар.

Бии-Хем районнуң колхозтарында

ТУРАН. (Телефон-биле). Бии-Хем районнуң колхозтары часкы тарылгага хайныышкынныг белеткенип турар. «Кызыл сылдыс», «Искра», «Кызыл тараачын» болгаш Кочетов аттыг колхозтар тарылгага четчир санныг үрезиннерни уруп алган. Ол колхозтар ам андазыннар, илпирлер болгаш көдээ ажыл-агыйның тарылгага хереглетинер өске-даа машиналарының септелгезин шапкын темпи-биле чорудуп турарлар.

Оон ынай бедик дүжүттү хандырарының агротехниктиг хемчеглерин чорудуп турар. «Кызыл сылдыс» колхоз 120 тонна хүлдү «Искра» колхоз 100 ажыг тонна өдекти болгаш хүлдү тарылга шөлүнде төккен, хар доктаадыр ажылды база чорудуп турар.

Үстүнде колхозтар часкы тарылга кампаниязының бүдүрүлге планнарын чогаадып кыгылаш бадылаан болгаш тарылгага ажылдаар кижилерниң, аттарның күжүн таарыштырган.

Ындыг болза-даа, «Тиилелге» колхоз (даргазы эш Козлов) часкы тарылгага белеткелди сула чорудуп турар, ооң тарылгага хереглээр үрезини белен эвес болган. Кыжын арыглаан үрезиннериниң шынары кончуг багай болганындан оларны ам катап арыглаар ужурга тавары-жып турар. Оон ынай чамдык үрезинге хереглээр тарааларнын бастырылгазын ам чаа чорудуп турар Ленин аттыг колхозта үрезин арыглаашкыны кончуг озалдап турар болгаш ам бүгү үрезиннериниң үүгле 60 хуузу арыглатынган. Үрезин арыглаары-биле тургускан звено багай ажылдап турар.

Ол ышкаш районда МТС көдээ ажыл-агый машиналарының септелгезин база-ла кошкак темпи-биле чорудуп турар.

Чаш малдарны бүрүн ап турар

ЧАА-ХӨЛ. (Телефон-биле). Чаа-Хөл районнуң колхозтарының шээр малы кидин-не төрүп эгелээн. Малдың чаш оолдарын колхозчу малчыннар бүрүн камгалап ап турарлар. Эң ылаңгыя «Бай-Булун» колхоз чаш малдарны бүрүн камгалап алган. Ында хоочун малчын колхозчу Яндараа болгаш Чыыпай олар кызымак үлегерлиг ажылдап турарлар.

Оон ынай Шверник аттыг колхозта 205 хойлар төрээн, оларның оолдарын шуптузун камгалап алган чедиишкинниг доруктуруп турар. Колхозчу малчын эш Таржаа бодунуң кызымак күш-ажылы-биле колхозчуларның мактал хүндүлелин чаалап алган, чаш малдарны менди өстүрүп турар чедиишкинниг ажылынга дүрүм ёзугаар чоргаарланып турар.

Киров аттыг колхозтуң хойжузу, район Совединиң депутады Ходунмаа база-ла бүгү чаш малдарны чидириг чок доруктуруп турар. Ол ышкаш «Победа» болгаш «Бурунгаар» колхозтарның малчыннары чаңгыс-даа чаш малдар хоратпаан.

Таңды районнуң «Кызыл партизан» колхозунда үш чыл хуусаалыг зоотехния курзунда кичээлдер эки шынарлыг эрттип турар. Колхозтуң сут-бараан фермазының ажылдакчылары—бригадирлер болгаш колхозчулар-даа колхоз малының ажаалга-те жээлгезин канчаар чорударын, өстүрерин болгаш бедик продуктулуг болурун чедип алырынга өөренип ап турарлар.

Ында башкылар—зоотехниктер эштер Мокрушин болгаш Гришина олар кичээлдерге өөредилге хекселдерин элбекшилдии-биле ажыглап, практикалыг кичээлдерни кылып тургаш, курстуң өөредилгезин солун болгаш билдингир кылдыр эртирип турарлар.

Чурукта: «Кызыл партизан» колхозтуң СБФ-зында зоотехния курзунуң кичээли чоруп тур. Кичээлди зоотехник Л. П. Гришинанын эртирип турары.

Чуруу **А. Ермолаевтиң.**

И. В. Сталинның аңгы-аңгы Чогаалдарын башкир дылда парлап үндүрген

УФА. Башкир АССР-ниң күрүнеиниң ном үндүрер чери И. В. Сталинның «Партийжи өөрүлдээлериниң дугайында допчузу-биле», «Пролетарийлерниң аңгызы болгаш пролетарийлерниң партиязы» деп Чогаалдарының очулгазын аңгы-аңгы брошюра кылдыр башкир дылда парлап үндүрген.

(СЭТА).

МУРНУУ ЧҮКТЕ ХОВУ АЖЫЛДАРЫ

СТАЛИНАБАД. Таджикистанның совхозтары хөвең тарыырын эгелей берген. Куйбышев аттыг, Киров аттыг, «Сталинобадский» совхозтарда баштайгы он-он гектарлар тарытынган. Бүгү ажыл механизастатынган. Үрезинни тарыырының мурнунда хүн чылыынга изидип турар.

Эрткен чылга деңнээрге, ажыглалда киирген чаа черлер-биле катышкаш бо чылын чүс-чүс гектарга хөвең тарытынар.

КИСЛОВОДСК. Районнуң бедик даглыг черде колхозтары часкы тарылга ажылын эрткен чылдагызындан дыка мурнап эгелей берген. Далай дениннден муң метр бедикте туруп турар Сталин аттыг колхоз тарымал тоорук тарыырынче бир дугаарында эгелеп кирген. Тарылганы чүгле бөлүк-бөлүк дөрбелчин арга-биле кылып турар. Күзүн чажып тараан тарааны илиртээри база эгелей берген.

(СЭТА).

Дээди школаларга

Москваның Н. Э. Бауман аттыг техниктиг дээди училищезиниң чаа бажыныының тудуу бирги ээлчегде ажыглалга кирген. Аудиториялар-лыг өөредилге кабинеттерлиг, лабораториялар-лыг бо хөй каът бажын болза В. М. Молотов аттыг автомобиль орук институдунга, суг ажыл-агыйның инженерлериниң В. Р. Вильямс аттыг институдунга, Д. И. Менделеев аттыг хими-технолог институдунга, И. В. Сталин аттыг даг институдунга болгаш найсылалдың өске-даа дээди өөредилге черлеринге бажыңнарны тудуп турар.

РСФСР-ниң хоорайларының педагогиканың болгаш медицинаның 17 дээди өөредилге черлеринге бажыңнарны чаартып кылып турар болгаш тудуп турар. Горькийге, Грозныйга, Краснодарга, Ростов-на Донга, Курскиге институттарның чаа өөредилге черлери болгаш чурттарга бажыңнары туттунар.

Чүгле студентилерниң ниити чурттарга черлериниң тудугларынга чыл төнчүзүнге чедир чүс миллион ажыг рубль чарыгдатынар.

(СЭТА).

ССР ЭВИЛЕЛИНИҢ МИНИСТРЛЕР ЧӨВҮЛЕЛИНДЕ

1951 чылда эртем, чогаадылга, литература болгаш уран-чүүл талазы-биле шылгарангай ажылдар дээш Сталинчы шаңналдарны тыпсыр дугайында

III.

Литература болгаш уран-чүүл талазы-биле шылгарангай ажылдар дээш Сталинчы шаңналдар

(Төнчүзү. Эгези № 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61 „Шында")

ж) Музыка талазы-биле

II. УЛУГ-УЛУГ ИНСТРУМЕНТАЛДЫГ ЧОГААЛДАР

25 муң рубль хемчээлдиг ҮШҚҮ чергениң шаңналдарын

1. Композитор Леонид Викторович **Афанасьевке**—скрипкага үрер-хөгжүм-биле кады күүседир концертти дээш.

2. Композитор Ахмед Джевдет Исмаил оглы **Гаджиевке** — «Тэйбын дээш» деп симфониялыг поэма дээш.

3. Композитор Альберт Семенович **Леманга**—скрипкага үрер-хөгжүм-биле кады күүседир концертти дээш.

4. Композитор Аркадий Николаевич **Мазаевке** — «Краснодончулар» деп симфониялыг поэма дээш.

III. БИЧЕ ФОРМАЛАРНЫҢ ЧОГААЛДАРЫ

50 муң рубль хемчээлдиг ИЙИГИ чергениң шаңналдарын

1. Армян ССР-ниң алдарлыг артизи Ашот Мовсесович **Сатянга**—«Арарат унунуң ырлары» деп бөлүк чогаалдар дээш.

2. РСФСР-ниң улустуң артизи Юрий Александрович **Шапоринге**—«Ак-көк дээрниң адаа-биле», «Закланинание», «Күскү байырлал», «Кежээликтей дайын соксан» деп романсылар болгаш «Ховужукта чүүдаа чүве шиилевейн-дир», «Бурлактар ырызы», «Шөлде орук чангыс эвес» деп улустуң ырыларын ажылдап таарыштырганы дээш.

25 муң рубль хемчээлдиг ҮШҚҮ чергениң шаңналдарын

1. Композитор Виктор Аронович **Белыйга** — «Тайбын камгалалынга», «Александр Матросов» деп ырлар дээш.

2. Композитор Юрий Владимирович **Кочуровка** — «Уткулга», «Чурт-талганың өөрүшкүзү», «Час», «Чашкын соонда», «Ынакшыл», «Тамырак суг» деп романсылар дээш.

3. Композитор Филипп Миронович **Лукинге**—«Аас-кежиин биске Сталин берген», «Москва дугайында ыры», «Аныяктарның ырызы», «Стол ырызы», «Аас-кежиктиг найырал дугайында ыры» деп ырылар дээш.

4. Композитор Михаил Леонидович **Старокадомскийге**—уругларга «Тайбын тугунуң адаа-биле», «Акыларның дугайында ыры», «Зарядка дугайында ыры», «Хөглүг аян-чорукчулар» деп ырлар дээш.

IV. КОНЦЕРТ-КҮҮСЕДИЛГЕЛИГ АЖЫЛ ЧОРУДУЛГА

100 муң рубль хемчээлдиг БИРГИ чергениң шаңналдарын

1. Күрүненин Пятницкий аттыг орус улустуң бөлүк ырларының уран-чечен талазы-биле удуртукчузу Владимир Григорьевич **Захаровка**; РСФСР-ниң улустуң артизи, бөлүк ырларның уран-чечен удуртукчузу болгаш директору Петр Михайлович **Казьминге**; РСФСР-ниң уран-чүүлдерниң алдарлыг ажылдакчызы, таңцы бөлүүнүң удуртукчузу Татьяна Алексеевна **Устиновага**; РСФСР-ниң уран-чүүлдерниң алдарлыг ажылдакчызы, үрер хөгжүм талазы-биле удуртукчузу Василий Васильевич **Хватовка**; бөлүк ыры солистары Анна Ефимовна **Козлова-Владимирскаяга**, Валентина Ефимовна **Клодниага**, Александра Васильевна **Прокошинага**, Мария Ильинична **Подлатовага**, Мария Петровна **Зайцевага**, Екатерина Митрофановна **Кузнецовага**; таңцы бөлүүнүң солистары—Иван Степанович **Турченковка**, Адрей Андреевич **Климовка**, Александра Николаевна **Данилинага**, Мария Ильинична **Москвинага**, Петр Иванович **Сорокинге**.

2. ССРЭ-ниң улус таңцызының Күрүне ансамбльинин уран-чечен талазы-биле удуртукчузу, Молдав ССР-ниң болгаш РСФСР-ниң улустуң артизи Игорь Александрович **Моисеевке**, дирижер болгаш музыка талазы-биле кезектиң эргелекчизи Самсон Семенович **Гальперинге**; кол чурукчу Николай Андреевич **Лаповка**; РСФСР-ниң алдарлыг артизи Тамара Алексеевна **Зейфертке**, РСФСР-ниң алдарлыг артизи Иван Дмитриевич **Карташёвка**; ансамбльдиң артистери—Лидия Сергеевна **Тимофеевага**, Лев Викторович **Головановка**, Тамара Сергеевна **Мозалевскаяга**, Виктор Петрович **Аристовка**, Василий Васильевич **Савинге**, Михаил Семенович **Шишкинге**, Ирина Алексеевна **Коневага**, Александра Тихоновна **Лахтионовага**.

50 муң рубль хемчээлдиг ИЙИГИ чергениң шаңналдарын

1. ССРЭ-ниң улустуң артизи, ыраажы Борис Романович **Гмырга**.

2. ССРЭ-ниң алдарлыг артизи, дирижёр Натан Григорьевич **Рахлинге**

25 муң рубль хемчээлдиг ҮШҚҮ чергениң шаңналдарын

1. Дагестан филармониязының солистизи, ыраажы Исбат Гайдарбековна **Баталбековага**.

2. Таджик ССР-ниң улустуң артизи, улустуң таңцыларының күүседикчизи Ашура **Насыровага**.

3. Күрүненин Н. Осипова аттыг орус улустуң хөгжүмүнүң артизи, балалайка ойнаар солист Павел Иванович **Нечепоренкога**.

4. Москваның Күрүне филармониязының солистизи, виолончелист Даниил Борисович **Шафранга**.

5. Грузин ССР-ниң Күрүне квартединиң артистери—Борис Иванович **Чиаурелиге**, Гиви Владимирович **Хатиашвилиге**, Александр Григорьевич **Бегалишвилиге**, Георгий Кириллович **Барнабишвилиге**.

з) Уран-чурулга талазы-биле

100 муң рубль хемчээлдиг БИРГИ чергениң шаңналын

Юрий Михайлович **Непринцевке** — «Тулчуушкун сөөлүнде дыштанылга» деп чурук дээш (А. Твардовскийниң «Василий Тёркин» деп шулуглелинге).

25 муң рубль хемчээлдиг ҮШҚҮ чергениң шаңналын

Алексей Михайлович **Грицайга**, РСФСР-ниң улустуң чурукчузу Василий Прокофьевич **Ефановка**, Лев Серафимович **Котляровка**, Константин Мефодьевич **Максимовка**, Борис Викентьевич **Ставицкийге**, Павел Федорович **Судаковка**, Борис Валентинович **Щербаковка** — «ССРЭ-ниң эртемнер Академиязының Президиумунуң Хуралы» деп чурук болгаш база совет эртемдээннериң элээн хөй бөлүк портрет-чуруктарын кылганы дээш.

и) Графика талазы-биле

20 муң рубль хемчээлдиг ҮШҚҮ чергениң шаңналын

Борис Иванович **Пророковка** — В. Маяковскийниң шүлүктеринге «Маяковский Америка дугайында» деп чуруктары дээш, а ол ышкаш «Трумэнниң танктарын далай дүвүнче!» болгаш «Америк жандармнар Японияда» деп чуруктары дээш.

к) Скульптура талазы-биле

100 муң рубль хемчээлдиг БИРГИ чергениң шаңналын

ССРЭ-ниң улустуң чурукчузу Вера Игнатьевна **Мухинага**, Нина Германовна **Зеленскаяга**, Зинаида Григорьевна **Ивановага**; Иван Дмитриевич **Шадрга**—Москва хоорайда А. М. Горькийге тураскаал дээш.

50 муң рубль хемчээлдиг ИЙИГИ чергениң шаңналын

РСФСР-ниң улустуң чурукчузу Николай Васильевич **Томскийге** — Н. В. Гогольдуң мрамор-биле кылган бюстизи дээш.

25 муң рубль хемчээлдиг ҮШҚҮ чергениң шаңналдарын

1. Петр Федосеевич **Мовчунга** — В.Г. Белинскийниң мрамор-биле кылган скульптурлуг мага-бот дүрзүзү дээш.

2. Николай Леонидович **Рябининге**, Владимир Иванович **Сколоздрага**—«Довбуш» деп скульптурлуг мага-бот дүрзүзү дээш.

3. РСФСР-ниң уран-чүүлдерниң алдарлыг ажылдакчызы Василий Алексеевич **Ватагинге**—анималистиг темаларга скульптурлуг ажылдары дээш.

л) Архитектура талазы-биле

50 муң рубль хемчээлдиг ИЙИГИ чергениң шаңналын

Архитектор Алексей Викторович **Щусевке**, РСФСР-ниң уран-чүүлдериниң алдарлыг ажылдакчызы, чурукчу Павел Дмитриевич **Коринге** — Москваның метрополитенинин «Комсомольская-кольцевая» станциязының архитектуразы дээш.

25 муң рубль хемчээлдиг ҮШҚҮ чергениң шаңналын

Архитекторлар Надежда Александровна **Быковага**, Иван Георгиевич **Тарановка**, чурукчу Григорий Иванович **Опрышкога** — Москваның метрополитенинин «Белорусская — кольцевая» станциязының архитектуразы дээш.

м) Театр-драма уран-чүүлүнүң талазы-биле

100 муң рубль хемчээлдиг БИРГИ чергениң шаңналдарын

1. ССРЭ-ниң М. Горький аттыг Москваның Академический Уран театрынга «Чырыдыышкынның үрелери» деп шии дээш: ССРЭ-ниң улустуң артизи, режиссёр Михаил Николаевич **Кедровка**; ССРЭ-ниң улустуң артизи Василий Осипович **Топорковка**; ССРЭ-ниң улустуң артизи Алексей Николаевич **Грибовка**; артист Анатолий Григорьевич **Шишковка**, ССРЭ-ниң улустуң артизи Виктор Яковлевич **Станицынга**, РСФСР-ниң алдарлыг артизи Владимир Васильевич **Грибковка**; РСФСР-ниң улустуң артизи Ангелина Иосифовна **Степановага**; артист Татьяна Андреевна **Забродинага**, РСФСР-ниң улустуң артизи Павел Владимирович **Массальскийге**, РСФСР-ниң улустуң артизи Анатолий Петрович **Кторовка**; РСФСР-ниң улустуң артизи Алексей Васильевич **Жильцовка**; РСФСР-ниң улустуң артизи Лидия Михайловна **Кореневага**.

2. ССРЭ-ниң улустуң артизи Ольга Николаевна **Андровскаяга**; ССРЭ-ниң улустуң артизи Клавдия Николаевна **Еланскаяга** — ССРЭ-ниң М. Горький аттыг Москваның Академический Уран театрының шиилериниң тургузарынга шылгарангай чедишкиннери дээш.

50 муң рубль хемчээлдиг ИЙИГИ чергениң шаңналдарын

1. Е. Вахтангов аттыг Күрүне театрынга «Егор Булычев болгаш өскелер» деп шии дээш: РСФСР-ниң улустуң артизи, режиссёр Борис Евгеньевич **Захавага**; РСФСР-ниң алдарлыг артизи Сергей Владимирович **Лукьяновка**; РСФСР-ниң улустуң артизи Елизавета Георгиевна **Алексеевага**; РСФСР-ниң алдарлыг артизи Галина Алексеевна **Пашковага**; РСФСР-ниң алдарлыг артизи Виктор Григорьевич **Кольцовка**; РСФСР-ниң алдарлыг артизи Нина Павловна **Русиновага**, РСФСР-ниң алдарлыг артизи Елена Дмитриевна **Понсовага**, артист Юрий Петрович **Любимовка**; артист Лариса Алексеевна **Пашковага**, артист Дина Андреевна **Андреевага**.

2. К. Марджанишвили аттыг грузин театрга «Ооң сылдысы» деп шии дээш: Грузин ССР-ниң уран-чүүлдериниң алдарлыг ажылдакчызы, режиссер Арчил Евстафьевич **Чхартишвилиге**; Грузин ССР-ниң уран-чүүлдериниң алдарлыг ажылдакчызы, чурукчу Иосиф Георгиевич **Сумбаташвилиге**; Грузин ССР-ниң улустуң артизи Сергей Александрович **Закариадзеге**, Грузин ССР-ниң улустуң артизи Василий Давыдович **Годзиашвилиге**; ССРЭ-ниң улустуң артизи Верико Ивлиановна **Анджапаридзеге**, Грузин ССР-ниң улустуң артизи Петр Калистратович **Кобахидзеге**, Грузин ССР-ниң алдарлыг артизи Георгий Владимирович **Шавгулидзеге**; Грузин ССР-ниң алдарлыг артизи Акакий Лукич **Кванталианиге**; Грузин ССР-ниң алдарлыг артизи Александр Асланович **Омиадзеге**.

25 муң рубль хемчээлдиг ҮШҚҮ чергениң шаңналдарын

1. Литва ССР-ниң драма театрынга «Уттундурбас 1919-ку» деп шии дээш: режиссер Иозас Юргивич **Грибаускаска**; чурукчу Юозас Юргисович **Янкуска**; Литва ССР-ниң алдарлыг артизи Юозас Винцевич **Сипариска**; Литва ССР-ниң алдарлыг артизи Юозас Пранович **Рудзинскаска**; артист Моника Петрасовна **Миронайтеге**; артист Иона Иванович **Кавалиускаска**, артист Пятрас Иопович **Зулонаска**.

2. Белоруссияның Я. Купала аттыг драма театрынга «Хамнаарактар ырлап турлар» деп шии дээш: Белорусс ССР-ниң улустуң артизи Владимир Иосифович **Дедюшкога**; Белорусс ССР-ниң улустуң артизи Борис Викторович **Платоновка**; Белорусс ССР-ниң улустуң артизи, режиссер Константин Николаевич **Санниковка**; Белорусс ССР-ниң алдарлыг артизи Вера Николаевна **Поллога**; артист Лилия Степановна **Дроздовага**; Белорусс ССР-ниң улустуң артизи Лидия Ивановна **Ржецкаяга**.

3. Ленинградтың Ленинчи Комсомол аттыг театрынга «Өлүм чоктуң оруу-биле» деп шии дээш: Грузин ССР-ниң уран-чүүлдериниң алдарлыг ажылдакчызы режиссер Георгий Александрович **Товстоноговка**, артист Давид Львович **Волосовка**, артист Михаил Александрович **Розановка**, чурукчу Вячеслав Венеаминович **Ивановка**.

4. Челябинскиниң драма театрынга «Любовь Яровая» деп шии дээш: РСФСР-ниң уран-чүүлдериниң алдарлыг ажылдакчызы, режиссер Николай Александрович **Медведевка**, РСФСР-ниң алдарлыг артизи Анастасия Спиридоновна **Лесковага**, РСФСР-ниң алдарлыг артизи Владимир Александрович **Южановка**, РСФСР-ниң алдарлыг артизи Евгений Иванович **Агеевка**; артист Изабелла Григорьевна **Баратовага**, чурукчу Давид Данилович **Лидерге**.

5. Иркутск областың драма театрынга «Чаңныктың бүдүүзүнде» деп шии дээш: артист Василий Васильевич **Лещевке**; РСФСР-ниң алдарлыг артизи Екатерина Евгеньевна **Барановага**; артист Розалия Францевна **Юреневага**, артист Николай Иосифович **Харченкога**; артист Александр Николаевич **Тернтьевке**, артист Владимир Васильевич **Серебряковка**, артист Римма Ивановна **Байковага**.

6. Г. Сундукян аттыг армян драма театрынга «Күштүг чүткүл» деп шии дээш: Армян ССР-ниң улустуң артизи, режиссер Вагарш Богданович **Вагаршянга**, Армян ССР-ниң улустуң артизи Гурген Дженибекович **Джанибекянга**; Армян ССР-ниң алдарлыг артизи Геворк Александрович **Ашугянга**; Армян ССР-ниң улустуң артизи Ольга Николаевна **Гулазянга**, Армян ССР-ниң улустуң артизи Давид Мелкумович **Малянга**; артист Анатолия Бениаминовна **Егянга**.

7. Казах драманың Академический театрынга «Абай» деп шии дээш: Казах ССР-ниң улустуң артизи режиссер Шакен Кенжетаевич **Аймановка**, Казах ССР-ниң улустуң артизи Капан Уралович **Бадыровка**, Казах ССР-ниң улустуң артизи Калибек **Куанышбаевка**, Казах ССР-ниң улустуң артизи Сералы **Кожамкуловка**, Казах ССР-ниң улустуң артизи Рахия Рыспаевна **Койчубаевага**, Казах ССР-ниң улустуң артизи Елеубай **Умурзаковка**, Казах ССР-ниң алдарлыг артизи Хадишя **Букеевага**, чурукчу Василий Васильевич **Голубичиге**.

8. «Ванемуйне» деп эстон театрга «Уттундурбас 1919-ку» деп шии дээш: Эстон ССР-ниң алдарлыг артизи Александр Харальдович **Мяльтонга**; Эстон ССР-ниң алдарлыг артизи Александр Аугустович **Лаарга**, режиссер Андрей Константинович **Поляковка**, артист Арнольд Хугович **Касукка**, Эстон ССР-ниң алдарлыг артизи Эло Карловна **Тамулга**, Эстон ССР-ниң улустуң артизи Антс Михкелевич **Лаутерге**.

9. Тамбов областың А. Луначарский аттыг драма театрынга «Лебяжьеде» деп шии дээш: режиссёр Владимир Александрович **Галицкийге**; РСФСР-ниң алдарлыг артизи Иван Никитович **Маринге**, артист Алексей Федорович **Бунинге**, артист Василий Иванович **Калиниченкога**, артист Мария Ивановна **Кварскаяга**.

10. Саратовтуң Ленинчи Комсомол аттыг аныяк көрүкчү театрынга «Алеша Пешков» деп шии дээш: РСФСР-ниң алдарлыг артизи, режиссер Юрий Петрович **Киселевке**, чурукчу Николай Александрович **Архангельскийге**, артист Серафима Алексеевна **Фоминага**, артист Зинаида Александровна **Черновага**, Азербайджан ССР-ниң алдарлыг артизи Василий Никифорович **Начинкинге**, артист Александр Иванович **Щеголевке**; артист Павел Дмитриевич **Ткачёвка**, артист Алексей Степанович **Быстряковка**, артист Василий Петрович **Ермолаевка**.

11. Совет Армияның Одессада драма театрынга «Прага мээнии болуп арткан» деп шии дээш: Украин ССР-ниң улустуң артизи Аркадий Иванович **Аркадьевка**; Украин ССР-ниң улустуң артизи Дмитрий Михайлович **Голубинскийге**; Украин ССР-ниң алдарлыг артизи Алексей Матвеевич **Максимовка**; Туркмен ССР-ниң алдарлыг артизи Лидия Васильевна **Пикторскаяга**; Молдав ССР-ниң алдарлыг артизи Юлия Филипповна **Гаврильченкога**; режиссер Илья Моисеевич **Беркунга**.

12. РСФСР-ниң улустуң артизи Павел Павлович **Гайдебуровка**, — Крым областың М. Горький аттыг драма театрынга—«Кырган» деп шиини тургусканы, база кырганның ролюн күүсеткени дээш.

н) Опера уран-чүүлүнүң талазы-биле

50 муң рубль хемчээлдиг ИЙИГИ чергениң шаңналдарын

1. Эстон ССР-ниң Күрүненин опера болгаш балет театрынга—«Хосталганың ыраажызы» деп шии дээш: Эстон ССР-ниң алдарлыг артизи, дирижер Кирилл Дмитриевич **Раудсеппке**, РСФСР-ниң алдарлыг артизи, режиссер Александр Борисович **Винерге**, Эстон ССР-ниң алдарлыг артизи Дитрих Янович **Куузикке**, Эстон ССР-ниң алдарлыг артизи Эльза Павловна **Маазикке**, артист Аугуст Иоханнесович **Пярнуга**; хормейстер Тийю Аугустовна **Таргамага**.

2. Москваның К. Станиславский болгаш В. Немирович-Данченко аттыг музыка театрынга «Тарастын өг-бүлези» деп шии дээш: ССРЭ-ниң улустуң артизи, дирижер Самуил Абрамович **Самосудка**; РСФСР-ниң уран-чүүлдериниң алдарлыг ажылдакчызы, режиссер Леонид Васильевич **Баратовка**, РСФСР-ниң улустуң артизи, режиссер Надежда Федоровна **Кемарскаяга**, РСФСР-ниң уран-чүүлдериниң алдарлыг ажылдакчызы, чурукчу Борис Иванович **Волковка**, РСФСР-ниң алдарлыг артизи Владимир Аркадьевич **Канделакиге**; артист Тамара Федоровна **Янкога**; РСФСР-ниң алдарлыг артизи Юрий Павлович **Юницкийге**; артист Татьяна Сергеевна **Юдинага**, РСФСР-ниң алдарлыг артизи Сергей Александрович **Ценинге**.

25 муң рубль хемчээлдиг ҮШҚҮ чергениң шаңналын

Харьковтуң Лысенко аттыг Күрүненин Академический опера болгаш балет театрынга «Борис Годунов» деп шии дээш: Украин ССР-ниң улустуң артизи Иван Лаврентьевич **Бронзовка**, Украин ССР-ниң алдарлыг артизи Дмитрий Иванович **Козинецке**; артист Борис Григорьевич **Бутковка**; артист Владимир Николаевич **Путневка**; артист Павел Александрович **Скоробогатькога**.

о) Балет уран-чүүлүнүң талазы-биле

50 муң рубль хемчээлдиг ИЙИГИ чергениң шаңналын

Азербайджанның Ахундов аттыг Күрүненин опера болгаш балет театрынга «Гюльшен» деп шии дээш: композитор Султан Исмаил Оглы **Гаджибековка**; Азербайджан ССР-ниң улустуң артизи, балетмейстер Гамэр Гаджи Ага кызы **Алмас-Задеге**; Азербайджан ССР-ниң уран-чүүлдериниң ажылдакзычы, дирижер **Ниязиге**, артист Константин Николаевич **Баташовка**, артист Юрий Николаевич **Кузнецовка**.

СОВЕТ КИЖИЛЕРНИҢ КИЛЕҢНЭЭШКИННИГ ҮНҮ

СТАЛИНГРАД

СТАЛИНГРАД. Америк империалистерниң Кореяда, Соңгу-Чөөн Кыдатта үүлгедип турары, кажан-даа болуп көрбээн араатанзыг чоруктары Сталинградтың тудугжуларының килеңнээшкинин хайындырган. Хоорайның Сталинский районунуң бир тудуг шөлүнде дашчылар, чазаныкчылар, бызаңчылар, штукатурлар болгаш инженер-техниктиг ажылдакчылар митингиге чыглып келгеннер.

Сталинградтың сураглыг тудугжузу Н. Сафронов, бригадир З. Колокольцева, стахановчу И. Захаров, инженер К. Милентаев олар америк агрессорларга килеңнээшкинниг сөстерин чугаалааннар.

«Главсталинградстрой» трестиң тудугжуларының чаңгыс эп-сеткилбиле хүлээп алган резолюциязында Кореяда болгаш Соңгу-Чөөн Кыдатта бактериологтуг чепсекти ажыглап, араатанзыг кем-буруулуг үүлгедип турар америк империалистерге шиитпирлии-биле удурланып турарын илереткен.

ОРЕХОВО-ЗУЕВО

ОРЕХОВО-ЗУЕВО (Москва область) Орехово-Зуевонуң «Карболит» деп заводунуң муң-муң ажылчыннары, инженер-техниктиг ажылдакчылары болгаш албан-хаакчыттары дүштеки чапсар үезинде делгем инструменталь цехин дола бергеннер.

Мастер Демина, фрезеровщик Ветлов, улуг технолог Николаева... олар индир кырынче улаштыр-улаштыр үнүп-ле турганнар. Америк агрессорларның бактериологтуг чепсекти ажыглаанының дугайында килеңнээшкинниг сөстер кижи бүрүзүнден үнүп турган.

Америк империалистернин эн-не араатанзыг чоруун буруу шаап турар резолюцияны митингиниң киржикчилери хүлээп алган.

ЧАА КАХОВКА

ЧАА КАХОВКА. Коммунизмниң Днепрде улуг тудугларының муңмуң ажылчыннары, инженерлери болгаш техниктери Кореяда болгаш Соңгу-Чөөн Кыдатта америк агрессорларның үүлгедип турар араатанзыг чоруктарынга удурланып турар килеңнээшкинниг үнүн көдүрүп турарлар. Каховка ГЭС-тиң тудуг шөлүнге хөй кижи киришкен улуг митинги болуп эрткен.

— Америк агрессорлар болза, корей улустуң демир ышкаш турасоруун сый шаап шыдавас-тыр бис деп чүвени херек кырында көрүп, бүзүрээш, бактериологтуг дайынны араатанзыг кем-буруулуг чоруу кеземчеден чайлавас-даа. Бактериологтуг дайынның чорудукчуларын болгаш органиаакчыларын Тайбының Бүгү-делегей Чөвүлели харыысалгага онаап шыдаар деп идегээр бис — деп инженер Гусев чугаалаан.

Ол митингиге чүве чугаалааннар: көвүрүг тудугжуларының бригадири Бондарь, эптекчилер бригадири Синявский, тудугда чолаачы Калесецкий олар Кореяда болгаш Соңгу-Чөөн Кыдатта бактериологтуг чепсекти дораан соксадырын шыңгыы негээннер.

Тудугжулар коллективи боттарының чаңгыс эп-сеткилдиг хүлээп алган резолюциязында америк үрегдекчилерни каргап, оларның улус судунуң мурнунга туруп келир үези келиринге идегеп турарын илереткеннер.

Бүдүрүлге талазы-биле чедиишкиннерниң үндезини—кадрлар-биле ажылда

«Тыва алдын» трестизиниң бүдүрүлге черлеринде стахановчулар болгаш бүдүрүлгеге камналга талазы-биле ажыктыг саналдарны киирип турарлар көвүдээн. «Хүндүлүг дагжылар» деп атты кадагалаан стахановчу дагжылар Константин Васильев (Копту алдын уургайында), Күжүгет Точий-оол (Нарын алдын уургайында), Иргит Шыырап (Чиңге-Кат алдын уургайында) болгаш оон-дза өске бүдүрүлгениң мурнакчыларының ат-сураа билдингир бооп калбарган. Хараалдың дагжылары болза, стахановчу ажылдың бригадири эш Железцовтуң болгаш даг мастери Шестовтуң ажыл-херээ-биле чоргаарланып турарлар. Бай-Сөөт алдын уургайында даг мастери Емельяновтуң күш-ажылчы алдары база калбарган. Хөй-хөй бригадалар, цехтер болгаш участоктарга калбартып чоруткан социалистиг чарыш күш-ажылдың бедик бүдүрүкчүлүүн көргүзүп турар чаа-чаа мастерлерни болгаш шалыпчыларны илередип үндүргүлээн.

Бүдүрүлге программазын күүседири бүгү-ле көргүзүглерни бүрүн хандырганы ол эвес. Оон харын-даа ыракта артык ажылдарны күүседип болур аргалар бисте хөй. Херек кырында бисте ындыг эвес болуп турар. Трестиң болгаш бүдүрүлгелериң удуртукчулары, ында партия, комсомол болгаш профэвилел организациялары кадрларны шилип алырының, таарыштыр тургузарының болгаш кижизидериниң ажылын ыракта четпес тургусканында трестиң шугумунда кадрлар-биле ажылда четпестер хөй. Кадрлар-биле ажылда четпестер болза, ажыл-агыйны чедиишкинниг шиитпирлээринге шаптык болуп турары чугаажок.

Алдын тывыжын күрүнеден шуут удуртуп, кижилер тус-тузунда ажылдаарын соксатканы-биле ажылдакчылар талазы-биле чамдык эде тургузуушкуннар болгулаан. Бистиң удуртукчуларывыс кадрлар-биле ажылды оперативтиг удуртуп шыдаваны-биле элээн агыышкынар болгулаан. Ажылчыннар ортузунга танылыга ажылын багай тургусканы-биле болгаш оларны тааржыр ажылдарга киирбээни-биле ажылчыннарның элээн хөйү ажылындан үнгүлээн.

Кадрлар-биле ажыл трестиң эргелел черинде безин ыракта четпес тургустунган. Эргелел черинин, чурттарының коммунал килдизинин начальниктери чүгле чаңгыс эрткен чылын безин дөрт кижи халашкан.

Трестиң чамдык бүдүрүлгелериниң удуртукчулары кадрлар-биле ажылды шын шиитпирлеп билбези-биле ажылдакчы кижилерни хей черге ажылындан дүжүрер, оларны кандыг-даа эдип алыр дээн сорулга чокка-ла ынай бээр солуштур чоруткулаар чоруктар хөй болуп турар. Чижээлээрге, Бай-Сөөтте аъшчем талазы-биле хандырылга черинин начальниги эш Грибнев «дүргедей каапкаш», ол черниң ажылдакчызы эш Пустовойченкону ажылындан дүжүрген. Ийи-ле неделя болгаш эш Пустовойченкону ажылынга катап артырар ужурга таварышкан. Ындыг фактыларны хөйну көргүзүп болур.

Кадрларны ажылынга быжыглаарда, оларга ажылдың болгаш чурттал-ганың байдалдарын тазрыштыр тургузуп бээри дыка чугула. Чурттал-га бажыңнары тудары-биле эрткен чылын трестке берген акшамөңгүннүң үгле 70 хуузу ажыглатынган.

Ажылчыннарның техниктиг өөредилгези дыка четпес чоруп турар.

Политиктиг өөредилгениң талазы-биле чамдык ажылдар кылдынган. 19 политшколалар болгаш кружоктар ажылдап турарлар. Чамдык эштер марксисчи-ленинчи өөредилгени бот-кичээл-биле өөренип турар.

Бо талазы-биле ам-даа дыкз хөй ажылдар чедир кылдынмаан. Политшколаларның болгаш кружоктарның, база марксисчи-ленинчи теорияны боттары өөренип турарларның ажылынга дузаламчы көргүзерин болгаш оларга хыналда тургузарын барык-ла боттандырбайн турар.

Кадрларның марксисчи-ленинчи өөредилгезин үлегерлиг эвилелдеп. ажылчыннар болгаш инженер-техниктиг ажылдакчыларның ортузунга оларның мергежил талазы-биле өөредилгезин эвилелдээри, трестиң бүгү бүдүрүлгелеринге социалистиг чарышты калбартып чорудары трестиң эргелелинден негетинип турар.

А. ЛЕПЕШКИН,
«Тыва алдын» трестизиниң эргелелинде партбюро секретари.

Кызыл МТС-тиң механизаторлары

Кызыл МТС-тиң механизаторлары бо чылдың часкы хову ажылдарынга чедиишкинниг белеткеннип, тракторларның болгаш көдээ ажылагыйның өске-даа машиналарының септелгезин дооскан. Трактор болгаш машиналар септээринге механизаторлар Даржаа, Сюр-оол, Казатулин, Лама олар кызымак ажылдааннар.

Кызыл көдээ районнуң «Совет Тыва» колхозунуң часкы тарылгазынга дузалажыры-биле бир трактор бригадазы, бригадир эш Казатулинның удуртулгазы-биле марттың 18-те ол колхозче чорупкан. Ол ышкаш механизаторларның чоокта чаа болган хуралынга чамдык Тарацов, Сюр-оол, Даржаа болгаш өске-даа трактористер боттарының тракторларын социалистиг камналгага ап, бир тракторну септевейн 800 га чер андарар норманы 1200—1800 га чедирер деп хүлээлге алганнар.

Д. ДАМБЫЫ.

Бот-тывынгыр уран-чүүл бөлгүмүнүң ажылы

Сүт-Хөл районнуң Суг-Аксы суурда 7 чыл школазының комсомолчу башкыларының күжү-биле тургустунган бот-тывынгыр уран-чүүл бөлгүмү эрткен чылдан бээр шалыпкын ажылдап турар.

Ында школаның комсомолчу башкылары шуптузу киржип турар. Ук бөлгүмнү ВЛКСМ-ниң райкому организастаан. Бодунуң идепкейлиг удуртукчузу комсомолчу башкы С. Е. Ашиткованың удуртулгазы-биле ук бөлгүм амгы үеде программазын ёзугаар чаа ырларны, танцыларны, янзы-бүрү шүлүктерни, шиилерни болгаш музыканы өөренип алган.

Оон иштинде чогаалчы Никуннин «Тайбының кудумчузу» деп шиизин, «Москва—Пекин» деп аттыг ырыны болгаш өске-даа чаа-чаа ырыларны база танцыларны концертке келген суурнуң чонунга сонуургадып көргүскеннер.

Аныяк башкылар П. П. Лукиянов, Ю. П. Сидорова, М. С. Элдик-оол, Е. Е. Асоскова, музыкант И. В. Тимофеев болгаш өскелериниң-даа мергежилдиг рольдарын көрүкчүлер мактааннар.

С. САНДЮ.

Уран-чүүлдүң район көрүлдезинге белеткел

БАЙ-ХААК. (Телефон-биле). Танды районнуң культура-чырыдыышкын албан черлери бот-тывынгыр уран-чүүлдүң район көрүлдезинге хайныышкынныг белеткеннип турар. Ол көрүлдени апрельдиң 5-те эртирер деп турар.

Чоокта чаа Балгазын суурнуң, Сталин аттыг болгаш өске-даа колхозтарның бот-тывынгыр уран-чүүл бөлгүмнериниң белеткээн чүүлдериниң көрүлдези ол черлерге болган болгаш оларның аразындан эки чүүлдерни район көрүлдезинге киирери-биле шилип алган.

С. ТУШКОВ.

Чаа амыдыралды тургузарынга улуг күш

Большевиктер партиязы, совет эрге-чагырга херээженнериң политик болгаш эконом талазы-биле бүрүн деңгээ эргелиг болурун бистиң чуртта боттандырган, боттарының чогаадыкчы күштерин, мергежилдерин болгаш салым-чаяаннарын бүгү тала-биле хөгжүдүп болур хамык арганы оларга тургузуп берген.

Социализм чуртунуң херээженнери болза, социалистиг ниитилелдиң деңгээ эргелиг кежигүннери болгаш коммунизмниң идепкейлиг тургузукчулары болуп турар. Бистиң чурттуң миллион-миллион херээженнери совет эрге-чагырга чылдарының дургузунда ортумак болгаш дээди эртемнерни чедип алган, инженерлер, техниктер, эмчилер, агрономнар, ужудукчулар, чолаачылар болу берген. Совет Эвилелиниң үлетпүр бүдүрүлгелеринде херээженнер ажылдап турар бүгү кижилерниң ниити санының барык-ла чартык кезии болуп турар.

Хөй мун херээженнер ам колхозтар, бригадалар, звенолар, мал фермаларының удуртукчулары болуп турар. Херээжен колхозчулар болгаш көдээ ажыл-агыйның тускай эртемниглери бедик дүжүт дээш демисежип турар.

Үлетпүрге болгаш көдээ ажылагыйга, ол ышкаш культура фронтузунга боттарының кызымак күш-ажылы-биле совет херээженнер коммунистиг тургузуушкуннуң херээнге канчаар-даа аажок улуг рольдуг болуп турар.

Партия, совет, хөй-ниитиниң организацияларының ажылынга херээженнерни идепкейлиг киириштиреринче большевик партия улуг сагыш салып турар.

Кызыл районнуң херээженнери районнуң ажыл-агый болгаш культура амыдыралының бүгү адырларынга идепкейлиг киржип турар, 30 херээженнер партияның болгаш комсомолдуң эге организация секретарларында болгаш соңгулдалыг ажылдарында, 21 херээженнер ажылчы чоннар депутаттарының чер-чер Советтериниң депутаттары, 26 херээженнер улус төлээлеринде соңгутурган, 58 херээжен башкылар бистиң районнуң школаларында ажылдап, салгакчы аныяк өскеннин кижизидеринге боттарының бүгү күштерин болгаш билиглерин берип турар. «Баян-Хем» колхозта школа башкызы комсомолчу кыс Вера Күчүн үгле аныяк салгакчыларны кижизидеринге эвес, аныяк өскеннерни болгаш комсомолчуларны боттывынгыр уран-чүүлдерге өөредириниң бир мергежилдиг организакчызы болуп турар.

Районнуң кадык камгалалының шугумунда 16 херээженнер боттарының алдарлыг чаагай ажылынга ак-сеткилдиг ажылдап турар. «Бай-Булун» колхозта фельдшер Монгуш Барынмаа ажылчы чоннарның кадыкшылы дээш кызымак ажылдап турар. Чурт үлетпүрүнде болгаш албан организация черлеринде удуртур ажылдарда эвээш эвес херээженнер ажылдап турарлар. Үгле садыг шугумунда безин 30 ажыг херээженнер ажылдап турар. Оон иштинде район магазининиң садыгжызы эш Лукьянович ээлдек, эки садыглааш планын ай бүрүзүнде 161 хуу күүсеткен, өске-даа ол ышкаш эки ажылдыг херээженнер хөй.

Районнуң херээженнери көдээ ажыл-агыйның социалистиг чаартылгазынга идепкейлиг киржип турар. Бо үеде районда көдээ ажылагый органнарының шугумунда 15 специалист херээженнер бар. Районнуң арат ажыл-агыйларының 89,1 хуузу коллективтиг ажыл-агыйда катышкан, ынчангаш дыка хөй ажылчы херээженнер көөшкүн амыдыралдан сууржуң амыдыралче, колхозчу аас-кежиктиг, хөглүг амыдыралче шилчээн. Мооң мурнунда колхозчуларның уругларының өөренир школазы чок турган болза ам колхозтар төптеринде 6 эге школа, 5 чеди чылдың школалары бар, ында школа назылыг уруглар бүрүн хаара туттунган. Колхозтарга мурнунда радио чок турган, ам элээн колхозтарда колхозчулар областың болгаш Москваның радио дамчыдылгазын дыңнап турар апарганнар. Колхозтар өске черлер-биле телефон харылзаазын тургускан. Бо чылын «Победа», «Совет Тыва», «Черби» колхозтарга электри станциялары ажылдан эгелээр.

Чаагай чурттал-ганың бо-ла бүгү үүлдерин тудуп тургузары үгле колхозчуларның боттарының чүткүлдүг болгаш ак-сеткилдиг күш-ажылындан хамааржып турарын колхозчу херээженнер билип турарлар. Районнуң бүгү колхозтарында күш-ажыл кылып шыдаар 557 херээженнер колхоз бүдүрүлгезиниң янзы-бүрү адырларында идепкейлиг ажылдап, коллективтиг күш-ажылдың аргаларын шиңгээдип ап турар. Колхозтарны организас, ажыл-агый талазы-биле моон соңгаар улам быжыглаар дээш колхозчу херээженнер ажыл ишке кызымак чүткүлүн салган. Чкалов аттыг колхозта бызаа ажаакчызы эш Цырукина 1951 чылда 586 трудоденьни, «Бай-Булун» колхозта хой кадарчызы эш Салзынмаа 403 трудоденьни, «Победа» колхозта хлеб быжырыкчызы Анай 464 трудоденьни ажылдап алган болгаш оон-даа өске. «ТАРН XII улуг хуралы» колхозтуң бызаа ажаакчылары эштер Брюханова, Раевская 75 бызааларны бир хонукта немежир ортумак дензизи 500 грамм кылдыр доруктурган. «Бай-Булун» колхозтуң бызаачызы Желнова 56 бызааларны алган болгаш өстүрүп доруктурган. Ол бызааларның бир хонукта немежир ортумак дензизи 600 грамм кылдыр өстүрген.

«Черби» колхозта дуржулгалыг малчын Кол-Дарыйгы болза, 1943 чылда «Черби» колхоз тургустунганда колхозчуларның катыштырган 223 баш шээр малын хүлээп алган, оны ам 1200 баш кылдыр өстүрген. Өске-даа ол ышкаш мурнакчы херээженнерни хөйү-биле санап болур. Совет херээженнер хөй-ниитиниң политиктиг амыдыралынга киржириниң бүгү тааржыр үүлдерин совет тургузуг оларга берген.

Районнуң социалистиг чаартылгазы болза, бистиң херээженнерни политиктиг хөй-ниити амыдыралынга киржир арганы берип турар. Районнуң херээженнери колхозчу тургузуушкунга, колхозтарның төптерин сайзырадырынга улам-на идепкейлиг киржир хүлээлгелиг.

Колхозчу орук болза, шыдалдыг болгаш культурлуг чурттал-гаже аппар чыдар чаңгыс шын орук деп үвени чонга тайылбырлаар, өгден культурлуг бажыңнарже киреринде дүргедедиринге херээженнер мурнакчы болуп, партияның болгаш чазактың бүгү-ле ажылчы херээженнерниң күш-ажылының байдалдарын болгаш чурттал-газын экижидеринче угландырган шиитпирлерин боттандырарынга идепкейлиг киржир ужурлуг.

Бистиң херээженнерде бижикти биче билир болгаш билбес чоруктар ам-даа хөй. Оларның ортузунга тускайлап ажыл чорудуп тургаш бижик өөредилгезин чорудары партия организацияларының хүлээлгези болур.

М. ЧАСКЫМ,
ВКП(б) Кызыл райкомунуң секретари.

Ада-иелериң сагыш салыышкыны

Өөреникчилериң өөредилгеге чедиишкинниг болуру ада-иезиниң сагыш салыышкынындан база бүрүн хамааржыр.

Бистиң Өвүр районнуң Саглы сумузунда «Кызыл тук» көдээ ажылагый артелиниң кежигүнү Кечилдиң үш уруглары школада эки өөренип турарлар.

Эш Кечил будунуң уругларының өөредилгезинче улуг сагыш салып, школаның башкылар коллективи-биле хүн-бүрүнүң харылзаазын тудуп, уругларны өг-бүлеге кижизидериниң дугайында сүмелерни ап турар.

Ол ышкаш колхозчулар Бузур-оол, Мага-Шири олар база-ла школада уругларының хандырылгазын эки өөренириниге таарымчалыг кылдыр тургузуп, оларның өөредилгезинге эки дузалап турарлар.

Ада-иелериң талазындан эки дузалашканының түннелинде, үстүнде колхозчуларның уруглары өөредилге чылының 1-ги болгаш II-ги улдуннарында дескизи-биле эки өөренип келген болгаш база III-кү улдунда хүн-бүрү «4» «5» демдектерни ап турарлар.

Т. САРЫГ-ООЛ.

Областын хереглел кооперациязының школазында

Областың хереглел кооперациязының школазы болза, четчир билиглиг шыырак кадрларны белеткеп үндүреринге ажылдап турар. Областың хереглел кооперациязының мурнунда салдынган сорулгаларны эки билген, өөредилгезинге кызымак болгаш хөй-ниитиниң ажылынга идепкейлиг киржип турар эштер бар.

Белеткел группазының өөреникчизи эш Дүрген (Эрзин райондан келген) мурнунда каяа-даа өөренип чорбаан хирезинде бүгү эртемнерге эки болгаш кончуг эки демдектерлиг өөренип турар. Садыг группазында эштер Макарова биле И. Ойдуп, бухгалтерия группазында Круговая олар үгле кончуг эки демдектерлиг өөренип турарлар.

Оларның аразында эш Макароваты онзалап демдеглезе чогуур. Ол школада комсомол организациязының секретарынга соңгуткандан бээр комсомолчулар ортузунга ажылды экижиткен, өөреникчилериң ортузунга политик-кижизидилгелиг болгаш культура-массалыг ажылды кылып турар.

Школада ырының, шиинин, күш-культураның болгаш оон-даа өске культура-массалыг ажылдарның талазы-биле бөлгүмнер бар. Олар өөреникчилериң культура талазы-биле негелделерин хандырарынга ажыктыг болуп турар. Хөй-ниитиниң ажылдарын өөредилгеге бедик түннелди чедип алырынче, чурумсагылганы бедидеринче угландырып турар бис.

И. ЛОПСАҢ.

Кызыл крест организацияларының ажылын бедик деңнелче

Кызыл крестиң Тыва обкому бодунуң ийи дугааргы съездинден бээр эрткен ийи чартык чылдың дургузунда ажыл-чорудулгазын элээн калбарткан болгаш ам 4 муң ажыг кежигүннерлиг апарган. Ол үениң дургузунда үлетпүр бүдүрүлгелерде, колхозтарда, совхозтарда, МТС-терде, школаларда, албан черлеринде хөй санныг эге организациялар тургустунгулаан.

Кадрлар шилип алыышкынының, оларның кижизидилгезиниң талазы-биле эвээш эвес ажыл кылдынып, район, хоорай комитеттери, тус-тус эге организациялар бижыглатынган. Организас-массалыг, агитас-пропагандалыг ажылдар экижээн. Комитеттер болгаш эге организациялар кадык камгалалының, эмнелге-профилактиканың органнары-биле харылзааны кылыннаткан. Ол чогаадыкчы кады-ажылдажыышкын болза, совет кижилериң кадыын камгалаарының, оларның санитар-культурлуг деңнелин бедидериниң хөрээнче угланып келген.

Кызыл крест ниитилелиниң ажылының ниити көдүрлүүшкүнүнүң областың партия, совет, профэвилелдер, комсомол организацияларының кичээнгей салыышкыны улуг деткимчени чедирген. Мынчангаш Кызыл крест ниитилелиниң ажылынга чамдык чедиишкиннер чедип алдынганы маргылдаа чок. Ынчалзажок ол чедиишкиннерни шыны-биле демдеглевишаан, ажылда бар четпестерни ыыттавайн эртип болбас. Четпестерге эптеш чок болур чорук, оларны большевикчи ёзу-биле илередип, эдип чазаары дээрге, Кызыл крест организацияларының ажылының шынарын улам ынай бедидерин негеп турар дээни ол.

Совет Кызыл крест организацияларының ажылының делгеренгей болур чоруу, чонга хүндүлели, хөй-ниитиниң активин кайы хире эвилелдеп шыдаанындан, санитар бөлүктериң болгаш дружиналарның ажылын эки организастап шыдаанындан, ажыл-агыйның бүгү-ле үелеринде көдээниң ажыл-ишчилеринге дузаны сагыш човангыр көргүскенинден, эмнелге-профилактиктиг албан черлериниң боттандырып турары кадык камгалалының бүгү хемчегленинге ажыл-ишчи киржилгеден бүрүнү-биле хамааржыр.

Кызыл крестиң организациязы чурттакчы чоннуң ортузунга «санитар камгалалынга белен» база «Санитар камгалалынга белен бол» деп демдектериниң программаларын өөренир талазы-биле массалыг санитар бөлүктерин тургузар. Областың бүдүрүлге черлеринде, колхозтарында, совхозтарда санитар бөлүктериниң болгаш дружиналарның калбак четкизи тургустунган. Олар чоннуң аарыыр чоруун эвээжедир дээш, арыг-силиг, культурлуг амыдыралды тургузары дээш демисежип турарлар. Кызыл крест ниитилелиниң хөй-ниити актив-биле, медицина ажылдакчыларының дем-катыжыышкынныг ажылы ажылчы чоннуң кадык камгалалын чедиишкиннинг шиитпирлээриниң, бистиң облазыска санитарлыг ажылды улам экижидериниң чугула байдалын хандырар.

Ынчаарга Кызыл крестиң Улуг-Хем, Чөөн-Хемчик болгаш өске-даа райкомнары ажылдың ол чугула участогун эреңгей ёзу-биле көрүп турар. Санитар бөлүктер чамдыкта үгле саазын кырынга тургустунуп, кадыкшылганың кандыг-даа ажылдарын чорутпайн турар. Чамдык санитар бөлүктери болгаш дружиналар четпес белеткеннип, эргежок чугула материалдар-биле хандыртынмаан. Белеткелдиң шенелделиг кичээлдери оларда үргүлчү эвес чоруп турар. Санитар активиниң белеткелин шынаржыдарының демисели тус-тус комитеттериниң ёзулуг чингине херээ болуп шыдаваан. Чамдык комитеттер кадык камгалал органнарынга дузалажыр талазы-биле белеткетинген бүгү активти санитар-чырыдыышкынныг ажылче хаара тудуп шыдавайн турар. Кызыл крест ниитилелиниң комитеттери бо бүгү четпестерни дарый узуткап, организастыг база полит-массалыг ажылдың деңнелин бедидип, кадык камгалал органнарының удуртулгазы-биле массалыг санитар-профилактиканың болгаш кадыкшылганың хемчеглерин боттандырарынга идепкейлиг киржир ужурлуг.

Ол талазы-биле Кызыл хоорайның Кызыл крест хооркомунда херектиң байдалы элээн таарымчалыг кылдыр тургустунган. Чүл дизе, хоорком эге организациялар даргаларының семинарын үргүлчү эрттирип, тус-тус коллективтерге өй-өйде барып, оларның отчёттарын бодунуң хуралдарынга дыңнап турар. Ажылда бар четпестериң дугайында кудуку организацияларның шүгүмчүлелин чогуур өйүнде өөренип көрүп, мурнакчы дуржулганы нептередип турар.

Совет Кызыл крестиң бүгү ажыл-чорудулгазының моон соңгааргы экижидилгезинге ниитилелдиң район, хоорай комитеттери улуг рольду ойнаар ужурлуг. Коллективтиг удуртулганың методу — чедиишкиниг ажылдың чайлашчок байдалы ол. Айтырыгларны шиитпирлээринге комитеттиң бүгү кежигүннерин, ревизия комиссияларының кежигүннерин хаара тудуп киириштирер херек. Комитеттериниң оргбюроларының хуралдарынга, активтиң ниити чыыштарынга хынамчалыг белеткелди кылып, оларга ниитилелдиң ажыл-чорудулгазының амыдыралчы айтырыгларын чугаалажып шиитпирлээри чугула. Хүлээп алдынган шиитпирлериниң күүселдезинге шыңгыы контрольду тургузар.

Тус-тус комитеттериниң удуртукчулары кадрлар шилип алыышкынын шын чорудуп, оларның политиктиг билиин, ажыл-ишчи мергежилин бедидеринче кичээнгейни улгатырар ужурлуг. Комитет бүрүзү удуртур ажылга депшитсе чогуур белеткелдиг ажылдакчыларның курлавырларын тургускан турар ужурлуг. Ол курлавырларны практиктиг ажылга хынатынган эң эки кижилерден тургузар херек. Кызыл крест организацияларының мурнунда салдынып турар сорулгаларны чедиишкинниг боттандырарынга агитас-массалыг ажылды эң таарымчалыг кылдыр тургузары хамыктың чугула ужур-дузалыг.

Агитация-массалыг ажыл кайдала эки тургустунган, Совет Кызыл крестиң мурнакчы идеяларының пропагандазы кайда-ла калбаа-биле боттанып турар болдур, ында бүгү-ле планныг онаалгалар чедиишкиниг күүсетинип турарын практика көргүзүп турар. Кызыл крест организацияларының агитация, пропагандалыг ажыл-чорудулгазының калбарыышкынын бис ам-даа чедип ап шыдавайн турар бис. Лекцияларның, беседаларның болгаш илеткелдериниң шынарынче кичээнгей салыышкыны эвээш. Пропаганда ажылынга район, хоорай комитеттериниң чанында тургускулаан лекторлар бөлүктери улуг рольду ойнаар. Ынчангаш лекция, беседа бүрүзүнге тургузар негелдени бедидип, олар боттуг материалдарга, холбаалыг бедик деңнелге эрткен турарын чедип алза чогуур. Лекторлар бөлүктеринге удуртулганы күштелдирип, пропаганда ажылының чорудулгазынга совет интеллигенцияның эң эки кезектерин хаара тудуп киириштирер. Школаларда Кызыл крестиң организацияларынче кичээнгейни улгаттырып, өөреникчилериң ортузунга санитар билиглериниң пропагандазын калбартып, бо чылын бүгү-ле школаларга Кызыл крестиң эге организацияларын тургускулааш, оларга практиктиг дузаламчыны, оперативтиг удуртулганы хандырза чогуур. Школаларда Кызыл крестиң организацияларын ында комсомол, пионер организациялары-биле тудуш харылзаага тургузар.

Совет Кызыл крестиң организациялары Ада-чурттуң Улуг дайынының инвалидтеринге, фронтуга өлген дайынчыларның өг-бүлезинге, уруглар бажыңнарынга шеф дузаламчыны боттандырар хүлээлгелиг. Эрткен үениң дургузунда бистиң чамдык организацияларывыс ол сорулганы багай эвес боттандырган. Ындыг болза-даа, Кызыл крестиң комитеттери, оларның эге организациялары боттарының шеф ажылын ам-даа эки калбартыр ужурлуг.

Кызыл крестиң организацияларын соксаал чок өстүрүп, комитеттерни болгаш эге организацияларны быжыглаар, санитар-профилактиктиг кадрларны белеткээр, санитар бөлүктерин эргежок чугула бүгү материалдар-биле чедиштир хандырар, мурнакчыларны илередип тывар, активтериниң санын көвүдедир чорук Кызыл крест организацияларының хамыктың чугула сорулгазы ол.

В. КУЛИПАНОВ,
Кызыл крест обкомунуң даргазы.

Үлегерлиг магазин эргелекчизи

Чаа-Хөл районнуң төвү Чаа-Хөл суурда магазин эргелекчизи эш Тенников Павел Николаевич районда садыг ажылдакчыларының иштинде эң мурнакчы болгаш үлегерлиг ажылдакчы болуп турар. Эш Тенников хереглекчилерни культурлуг болгаш дүрген хандырарынга улуг кичээнгейни салып турар.

Эш Тенниковтуң магазини үргүлчү-ле арыг шевер, бараанларны көрүштүг кылдыр салган, бараан үүлүнүң бүрүзүнде оон өртээн арыг саазынарда улгатыр бижээш, кады салган турар.

Хереглекчилер-биле ажылды эки тургусканының ачызы-биле магазин эки түннелдерни чедип ап турар. Эш Тенниковтуң эргелекчилеп турар магазини бараан саарылгазының ай болгаш квартал планнарын 120—200 хуу чедир күүседип турар. Ам эш Тенников бараан саарылгазының чыл планын үш чартык квартал күүседир хүлээлгени алган, ону боттандырары дээш ажылдап турар болгаш өске садыг ажылдакчыларын социалистиг чарышка кыйгырган.

А. ЧАМБАЛ.

Тайбың талалакчыларының америк тип конгрезиниң шиитпири

МОНТЕВИДЕО. Март 11-ден 16-га чедир Монтевидеога Американы тайбың талалакчыларының конгрези болуп эрткен дугайын мооң мурнунда-ла дыннаткан. Конгресстин хүлээп алган резолюциязында чугаалап турары болза:

«Бистиң чурттарывыста дайынга белеткелдер, дайын пропагандазы улам-на күштелип турар. Ол чорук бистиң улустарывысты делегейниң чаа өртүнче чыгап киирер деп турар».

Улустарның айыыл чок чоруунга болгаш кижилерниң чаагай чурттал-газынга кыжанып турар ол каржы араатанзыг политиканы, янзы-бүрү социал системаларның тайбын орук-биле хөгжүүрүнүң принциптерин көөр хөнү чок Катышкан Штаттарның башкарыкчы бөлүктери чорудуп турар деп ол резолюцияда демдеглеп турар.

Ол дайын политиказы бистиң улустарывыска кижи шыдажыр аргажок аар үндүрүглерни, уутунмас шериг бюджеттерин, бистиң эргеажыктарывыска ядаралды, хоозураашкынны таварыштырып турар экономнуг дугуржулгаларны болгаш керээлерни дөгеп турар деп ол резолюцияда чугаалап турар. Ол политика бистиң чурттал-гавыска болгаш бурунгаар депшилгевиске эргежок чугула үүлдер болур нефтини, чести, демирни, көдээ ажылагыйның продуктуларын болгаш өске-даа бүгү байлактарны бистерден күш-биле хунаап алыр деп турар. Ол политика, адактың сөөлүнде, бистерден солдаттар негеп турар болгаш бистиң чурттарывыстың девискээрлеринге шериг баазалары тургузарын негеп турар.

«Ынчангаш бо конгресс ол политиканы буруу шаап турар болгаш ол дайын политиказы Американы улустарының аразында акы-дуңмалышкы болгаш эп-найыралдыг кады чурттаарының принцивинге канчаптаа дүүшпес болгаш кижи төрелгетенниң чаагай эрге-ажыктарынга удур херек тур деп медеглеп тур». «Тайбыңны манавас, тайбыңны чаалап алыр» — бистиң лозунгувус ол болур ужурлуг деп резолюцияда чугаалап турар. Бот-боттарын билчир, улустар аразының чөрүлдээлерин тайбың арга-биле шиитпирлээрин хандырып турар, чепсекти дүжүрерин болгаш атомнуг чепсекти дайын сорулгазынга хереглээрин хоругдаарын хандырып турар, улустар аразынга экономнуг, материалдыг болгаш культурлуг кады ажылдажылганың хосталгазын хандырып турар, националдарның тускай хамаарышпас бот-эргелерин болгаш демократтыг эргелерин хүндүлеп көөр — шак мындыг тайбың болза, америк чурттарның улустарының шаг-төөгүден бээр күзеп демисежип келген төөгүлүг традициязының эң дээди чаагай күзели ол.

Бистиң чаагай идеалдарывысты боттандырарынга эң-не боттуг болгаш шиитпирлиг чепсек болза, беш улуг күрүнелерниң аразынга Тайбының Пактызын чарарын чедип алыры болур деп конгресс түннеп тур. Бир эвес үстүнде Пактыны чарарын деткип турар күштүг шимчээшкин бүгү чурттарга амгы көстүп турарындан-даа артык хемчээлдиг өскеш беш улуг күрүнелерни ол дугуржулгага чедирип келир болза, бүгү делегейге тайбыңны болгаш айыыл чок чорукту хандырарынга уткуштур шиитпирлиг базымны кылганы ол болур.

Тайбың талалакчыларының конгрези Американы улустарынга мооң адааанда кыйгырыгны үндүрген:

«1. Чепсегленнишкинни контроль адаа-биле чоорту болгаш бүгү ниитизи-биле харугда дүжүрери дээш, атомнуг чепсекти хоругдаары дээш база ол хоругдаашкынның күүселдезинге, атомнуг энергияны үгле тайбың сорулгага ажыглаары дээш шыңгыы контрольду тургузар.

2. Корея талазы-биле маргылдаалыг айтырыгларны тайбың арга-биле шиитпирлээрин чедип алыр болгаш Кореяже шериг чорударынга удур демисежир.

3. Соңгу Американы Катышкан Штаттарының башкарыкчы бөлүктериниң чорудуп турар дайын политиказын бүгү-ле чепсектериниң аргазы-биле буруу шавар; милитаризацияга болгаш дайын белеткелинге удур демисежир; америк чазактар-биле чарып турар шериг дугуржулгаларын — бистиң аныяктарывысты өлүмге бээрин негеп турар, улустарның материалдыг болгаш культурлуг депшилгезин, улустарның национал хамаарышпас бот-эргелерин чок кылырын негеп турар дугуржулгаларны буруу шавар.

4. Дайын пропагандазының бүгү хевирлерин буруу шавар.

5. Тайбың дээш демиселчилерни истеп-сүрүп турар чоруктарга удур, демократтыг эргелерни чылча базып турар чоруктарга удур, улустар аразынга национал-сөөк ылгаар хоралыг чоруктарга удур демисежир болгаш ол бүгү истелге-сүрүүшкүннүң адааанда чоруп турар кижилер-биле эп-сеткил катыжышкынының чаагай сеткилин илередир.

6. Бистиң оран чуртувустуң бойдус байлактарын камгалаары дээш демисежир; ол байлактар бистиң улустарывыстың чаагай чурттал-газының болгаш экономнуг хөгжүлдезинин эрге-ажыктарынга бараан болурун чедип алыр.

7. Чурттакчы чоннуң амыдыралчы деннелин көдүрериге, улустар аразынга тайбыңны болгаш кады ажылдажылганы быжыглаарынга эргежок чугула үүл болур чурттар аразының экономнуг болгаш культура, эртем харылзааларынга кызыгаарлаашкыннарны болдуруп турарын узуткаарын негээр.

8. Беш улуг күрүнелерниң: Соңгу Американы Катышкан Штаттарының, Совет Эвилелиниң, Кыдат Улус Республиканың, Великобританияның болгаш Францияның аразынга Тайбының Пактызын чарар дугайында Кыйгырыгның адааанга ат салыышкыны дээш кампанияны күштелдирер».

Конгресс оон ангыда организастыг айтырыглар талазы-биле база резолюция хүлээп алган. Ол ышкаш конгресс тайбың талалакчыларының америк тип конгрезиниң киржикчилеринге удур реакцияның чорудуп турган кадыг-дошкун хемчегларын буруу шапкан резолюцияны болгаш Американы улустарынга кыйгырыгны хүлээп алган.

Конгресс ол ышкаш Кореяга удур бактериологтуг чепсекти хереглеп турар чорукту буруу шапкан резолюцияны база хүлээп алган.

(СЭТА).

Бактериологтуг чепсекти ажыглап турарынга даштыкыда удурланып турары

ПАКИСТАН

КАРАЧИ. Юнайтед Пресс Пакистан агентилелдиң медеглеп турары болза, Жолио-Кюриниң делегейниң улустарын бактериологтуг дайынны Кореяда болгаш Кыдатта кывысканынга удурланырынче салган кыйгырыын Карачи хоорайның тайбың камгалалының комитеди деткип турар. Тайбың камгалалының комитеди КНО-дан—атомнуг болгаш бактериологтуг чепсектерни хоруурун негээринче Пактистанның шупту партияларын кыйгырган деп ол агентилел дамчыдып турар.

АНГЛИЯ

ЛОНДОН. Дартфордта (Кенг графствода) электри үлетпүрүнүң ажылчыннарының профэвилелиниң салбыры бактериологтуг чепсекти американнарның ажыглап турарынга удурланган резолюцияны чаңгыс эп-сеткилдиг хүлээп алган деп «Дейли уоркер» солун бижип турар. Премьер-министр Черчилльге чоруткан резолюцияда чугаалап турары болза: «Кореяда болгаш Соңгу-Чөөн Кыдатта бактерилогтуг дайынны чорудуп турар американнарны баҗык көрүп турарывысты илередип тур бис. Бактериологтуг дайынны соксадырынга эргежок чугула үүлдерни шуптузун алырын бистер премьер-министрден негеп тур бис. Бир эвес дайынны чорударының ындыг араатанзыг аргазының талалакчызы дээрзин көргүзер болза, бистер оон албанындан дүжерин болгаш оон чазааның дүжерин негээр апаар бис».

ГОЛЛАНДИЯ

ГААГА. Бактериологтуг чепсекти ажыглаан американнарның араатанзыг үүлгедиишкининге ханызы-биле киленнеп турарын Голландияның чону калбаа-биле илередип турар. Амстердамның портунга болган хуралга ажылчын Суперс мынча деп чугаалаан: «Американнарның ол үүлгедиишкини болза, оларның күжүнүн эвес, а кошкааның дугайын херечилеп турар. Улуг-даа эвес корей улус боттарының Төрээн чурттун камгалаар херекке эрес-дидим, маадырлыг чоруун кайгамчыктыыбиле көргүскен. Ынчап баарга американнар сөөлгү чепсекти ажыглап — бактериологтуг чепсекти салганнар».

Голланд улус америк агрессорларга удурланып турарын илередип турар.

(СЭТА).

Делегейниң Москвага болур экономика чөвүлел хуралының дугайында

ФРАНЦИЯ

ПАРИЖ. Москвага болур экономика чөвүлел хуралынга киржир француз төлээлериниң хуралы март 22-де болган деп Франс Пресс агентилели дыннаткан. Чөвүлел хуралче чоруурун организастаар талазы-биле айтырыгны төлээлер чугаалажып көрген.

Франс Пресс агентилелиниң дыннадыын ёзугаар алырга, төлээлериниң кежигүннери 29—30 кижи болур, оон иштинде Францияның бүгү районнарының үлетпүрүнүң янзы-бүрү адырларының төлээлекчилери болуп турар 19 үлетпүржүлер, база 5 экономистер Францияның янзы-бүрү профэвилел төптериниң 4 төлээлекчилери бар. Төлээлер-биле кады элээн каш журналистер база чоруур.

Төлээлериниң кежигүннерин Делегейниң экономика чөвүлел хуралынга киржирин күзеп, организастаар комиссияже чагаалар чоруткулаан 600 кижиниң иштинден шилип алган.

ГОЛЛАНДИЯ

ГААГА. Делегейниң Москвага болур эксномика чөвүлел хуралы Голландияның садыг-үлегпүр бөлүктериниң кичээнгейин улам-на хаара тудуп турар. Роттердамда үнүп турар «Ханделс эн транспорт курант» солуннуң ол бөлүктериниң бодалын илередип, бижип турары болза:

«Чөөн чүк биле Барыын чүк аразында харылзааның экижилери кончуг чугула болганда, бис Москва чөвүлел хуралын бүзүрел чок байдалдыг көрүп болбас бис. Ынчангаш, Чөөн Европа чурттары-биле, эң ылаңгыя Совет Эвилели-биле чогуур садыг харылзаазын тударынга Голландия ол экономика чөвүлел хуралын ажыглаар ужурлуг. Орустарның инициативазы-биле организастап турар чөвүлел хуралдан үгле американнар коргар деп чүве билдингир. Ынчалза-даа олар хөй-хөй чурттарның, оон иштинде Голландияның экономиказы буурап дүжеринде чоок турар деп чүвени көңгүс бодавайн турарлар»...

БАРЫЫН ГЕРМАНИЯ

БЕРЛИН. Делегейниң Москвага болур экономика чөвүлел хуралынче Барыын Германияның парлалгазы улуг кичээнгей салып турар. АКШ-тың чаа дайын белеткээринче угланган экономнуг политиказы болза, АКШ-тың политиказын детки-вейн турар чурттарже экспорт чорударын хоругдаарынга, Германияның Чөөн чүк-биле садыг харылзаазының буураарынга, Гамбург портунуң Чөөн чүк-биле Барыын чүк аразында бараан саарылгазын деткиир ролюн ышкынарынга, 107 муң ажыл чоктар бар болуп турар Гамбургта ажыл чоктарның улам көвүдээрінге, Германияның иштики садыының дыка кудулаарынга чедирген деп «Гамбургер фольксцейтунг» солун чөвүлел хуралга холбаштырган үүлде бижип турар.

Солуннуң оон ынай бижип турары: «Москвага болур экономика чөвүлел хуралынга капиталистиг чурттарның, колоний болгаш хамаарылгалыг чурттарның экономистери болгаш коммерсантылары боттарының политиктиг база өскедаа үүл-бүрү үзел-бодалдары хамаан чокка Совет Эвилелинин, Кыдат Улус Республиканың болгаш улус демократиязының чурттарының экономистери-биле кады хуралдаары Делегейниң экономика чөвүлел хуралының онза ужур-дузазы ында болур. Деңгергелиг экономистер болгаш коммерсантылар болганда, олар ниити дылды кончуг эки тып элырлар.

Гамбургтуң коммерсантылары болгаш экономистери Делегейниң ол экономика чөвүлел хуралынга байыр чедирип турар, үүге дээрге, кожа турар бүгү чурттары-биле экономнуг сырый кады ажылдажылга чокта, хостуг хөгжүүр даштыкы садыг чокта Гамбургтуң чону, ол ышкаш бүгү Германия-даа үр үеде амыдырап шыдавас».

Майнда Франк фурт хоорайда үнүп турар «Социалистише фольсцейтунг» солун Барыын Германияда ажыл чок кижилериниң саны 2,5 миллион ажыг (оларның шалыны-биле амыдырап турар төрелдери-биле кады ажыл чоктарның саны 6 миллион кижи чедип турар) деп медеглевишаан, мынча деп бижип турар: «Садыг харылзаазы тургустуна берген таварылгада ол ажыл чоктар шупту ажылга четиге бээр ийик. Делегейниң Москвага болур экономика чөвүлел хуралының бистиң чурттуска кайы хире улуг ужур-дузалыг болуру моон көскү-дүр».

ЛИВАН

БЕЙРУТ. Москвага болур экономика чөвүлел хуралын Ливанның ажыл-херек бөлүктери улуу-биле сонуургап турар.

Делегейниң экономика чөвүлел хуралын чыылдырар талазы-биле Бүгү-делегейниң инициативтиг комитединче чоруткан чагаазында Ливанның 26 коммерсантылары болгаш үлетпүржүлери болза, экономика чөвүлел хуралын чыылдырарының идеязын деткип, ол хуралче боттарының төлээлекчилерин чорудар күзелдиин илереткеннер.

ИНДОНЕЗИЯ

ГААГА. «Де ваархейд» солуннуң медээлеп турары болза, Москвага болур делегейниң экономика чөвүлел хуралынга киржир 17 кижи составтыг индонезий төлээлер Совет Эвилелинче чоруур деп турар. Төлээлериниң составында янзы-бүрү садыг-үлетпүрлериниң бөлүктери болгаш экономистер кирип турар. Төлээлерни Индонезиянын садыг палатазының секретари Педжасукман удуртуп чоруур.

(СЭТА)

АРГЕНТИНА

НЬЮ-ЙОРК. Юнайтед Пресс агентилелиниң корреспондентизиниң Буэнос Айрестен медээлеп турары болза, делегейниң Москвага болур экономика чөвүлел хуралынче 8 кижи составтыг төлээлерни Аргентина чорудар деп март 25-те чарлаан. Үлетпүр айтырыының талазы-биле консультант Ла-Плати университединиң техниктиг факультединиң профессору Фелип Фрейр төлээлерни удуртуп чоруур.

(СЭТА).

Гонконгта англи эрге-чагыргаларның туразында аажылаашкынынга Кыдатта удурланыышкынның дугайында

ПЕКИН. Синьхуа агентилелиниң медээлеп турары болза:

«Пөс-таавы үлетпүрүнүң ажылчыннарының Бүгү-кыдат профэвилелиниң национал комитеди Гонконгта англи эрге-чагыргаларның пөс-таавычы Чэнь Да-и деп кыдат ажылчынны өлүргениниг шиитпирлии-биле удурланып турар медеглелди парлап үндүрген.

«Оон өлгениниң дугайында медээ Кыдаттың пөс-таавычыларының ортузунда канчаар-даа аажок хорадаан килеңнээшкинни хайныктырган. Өлген кижиниң болгаш хоругдатырганнарның өг-бүлезинге кажыдалды илеретпишаан, Гонконгда англи эрге-чагыргаларга шиитпирлиг удурланыышкынывысты медеглеп тур бис» деп медеглелде чугаалап турар.

Оон ынай комитет бодунуң медеглелинде, Гонконг эрге-чагыргаларының бодунуң чөңгээлиг чоруун доддораан соксадырын негеп турар. Кыдатта пөс-таавы ажылчыннары чурттуң бүгү чурттакчылары-биле кады Гонконгда чурттап турар кыдаттарның чөптүг демиселин деткиирлер деп медеглелде айтып турар.

Медеглелдиң төнчүзүнде чугаалап турары болза, «бодунуң ээзи—америк империалистерниң агрессчи политиказын боттандырар сорулга-биле англи империалистерниң Гонконгда чорудуп турар Кыдатка удур бүгү чөңгээлиг чоруктары долузу-биле буурап дүжер».

(СЭТА).

Кореяда болуушкуннар

Кореяның Улустуң армиязының Кол командылалының дыннадыы

ПХЕНЬЯН. Кореяның Улус-Демократтыг Республиказының Улустуң армиязының кол командылалының март 24-те медээлеп турары болза, Улустуң армиязының катыжыышкыннары кыдат улустуң экитурачы кезектериниң сырый деткимчези-биле, америк-англи интервентилерге болгаш лисынманчы шериггге удур камгалалдың тулчуушкуннарын бүгү фронтуларда чорудуп турар.

Бистиң шериглеривистиң зениттиг кезектери болгаш дайзынның самолёттарын адар аңчы-адыгжылар Вонсан, Нампхо районнарынче халдаашкыннар кылып турган дайзынның 5 самолёттарын аңдара аткан.

(СЭТА).

Америк агрессорлар Кореяга удур бактериялыг чепсекти ажыглаарын үргүлчүлеп турары

ПЕКИН. Синьхуа агентилелиниң корреспондентизиниң март 19-та Корея фронтузундан дамчытканы болза:

Март 6-дан 10-га чедир американнар Кореяже бактерияның өлүмнүг хоразын халдадып каан аъш-чем продуктуларын болгаш черлик куштарны октаарын үргүлчүлеп турган. Суньан, Сукчхон, Сибийонн, Пхеньян, Уньсан, Маньчхон болгаш Чхолвон районнарынче американнар шериг самолёттары-биле бактериологтуг халдаашкыннарны чоруткан.

Март 6-да Суньан кырынга ужуп чораан дайзынның самолёду ынаар бактериялар халдадып каан хөй сарыг бүрүлер чажыпкаш барган. Олла хүннүң эртенгинин 9 шакта дайзынның реактивтиг алды самолёттары Сукчхоннуң кыры-биле ужуп эрткен. Оларның бирээзи иштинде ээремчигейлер уруп каан саазын шоодай октапкаш барган. Бактериялыг бомбаларны ол хүн Сибийоннуң чоогунче база октагылаан.

Март 7-де бактерияның өлүмнүг хоразын халдадып каан курттарны Уньсанның мурнуу-чөөн талазынче октагылаан болгаш Пхеньяннын чөөн талазынче хораннап каан консервалар болгаш сухарайлар уруп каан шарыглар октаан. Март 9-та дайзынның ийи самолёттары Муньчхон кырынче бактерия халдадып каан кара-быттар чажыпкаш барган.

Март 10-да эртенгиниң 6 шакта дайзынның дөрт самолёттары Чхолвоннуң соңгу-барыын районунга көстүп келгеш иштинде хораннап каан хаван эъди суп каан шоодай ок тапкаш барган. Хүндүскүнүң 5 шакта дайзынның сес чиик бомбардировщиктери Кучжан чоогунга көстүп келгеш өлүмнүг бактерия халдадып каан кааран-биле хевирлеш хөй куштар салыпкаш барган.

Ол-ла хүннериң дургузунда америк шериглер бистиң туруштарывысты бактериялыг снарядтар-биле боолап турган. Март 6-да 9 шак 45 минутта дайзын Чангдорнуң мурнуу-чөөн талазында бистиң туружувусту боолап турган. Оларның аткан снарядтары часты бээрге оон ак ыш болгаш бактерия халдадып каан сээктер ужуп үнүп турган. Олла хүн Саннень чоогунга дайзынның аткан снарядтарының бирээзинден бактерия халдадып каан дагаа үүглери быдарап үнүп турган.

Март 9-та хүндүскүнүң 1 шакта дайзын Паньмыньчжонь чоогунда бистиң туруштарывысче артиллерияның 10 ажыг дааштаашкынын кылган. Чазылган снарядтардан бактериялар халдадып каан сээктер болгаш кымыскаяктар тарап үнүп турган.

(СЭТА).

Тайбың дээш демиселчилериниң немец комитединиң медеглели

БЕРЛИН. АКШ-тың, Англияның болгаш Францияның чазактарынга Совет чазактың нотазының талазы-биле тайбың дээш демиселчилериниң немец комитединиң медеглелин АДН агентилели медеглээн.

Совет чазактың нотазын идепкейлии-биле деткиирин болгаш Германия-биле тайбыңның керээзин дүрген чарарын бүгү Германияның чонунуң негээрин тайбың дээш демиселчилернин немец комитеди кыйгырган.

(СЭТА).

Англи ажылчыннарның бодунуң эргези дээш демисели

ЛОНДОН. Англи парлалгаларның медээзин ёзугаар алырга болза, ам бо үеде Шотландияда, а ол ышкаш Манчестер, Ливерпул болгаш Шеффилде хоорайларда машина тудуушкунунуң үлетпүрүнүң ажылчыннарының алыр ажыл төлевирин улгатырарын негеп турар 17 муң ажыг аныяк ажылчыннары ажыл соксадыышкынын кылып турар.

Клайд хем районнуң 45 фирмениниң бүдүрүлгелериниң цех даргалары машина тудуушкунунуң болгаш судно тудуушкунунуң үлетпүрлериниң бүгү ажылчыннарынга, бир эвес аныяк ажылчыннарның негелдезин хандырбас болза, март 26-да сеткил-сагыш катыжыышкынынын ажыл соксадыышкынын кылыры сүмелээн.

(СЭТА).

Египеттиң парламентизин таратканы

БЕЙРУТ. Дамаскадан болгаш Кипрден радионуң медээлеп турары болза, Египеттиң хааны Фарук март 24-те египет парламентизин тарадыр дугайында декретти бижип үндүрген. Чаа парламент соңгулдаларын май 18-те эрттирер деп турар. Хаанның декреди египет сенатка хамаарышпас болур, үүге дээрге, конституция ёзугаар алырга, хаан сенатты тарадыр эргежок.

(СЭТА).

Харыысалгалыг редакторнуң оралакчызы Д. О. БЕГЗИ.

1952 ЧЫЛДЫҢ МАРТ 30-ДЕ ЛЕНИНГРАД ХООРАЙГА КҮРҮНЕНИҢ ОЙНААШКЫННЫГ ҮШ ХУУЛУГ ИШТИКИ ЧЭЭШКИНИНИҢ 26 ДУГААР ТИРАЖЫ БОЛУП ТУРАР

Ол тиражка мооң адааанда хемчээлдиг ойнаашкыннар киришкен турар:

Ойнап алыышкынның рубль-биле хемчээли	ойнаашкыннарның саны: Чээшкиниң бир разрядынга	Чээшкиниң 3 разрядынга
50.000	2	6
25.000	5	15
10.000	25	75
5.000	80	240
1.000	700	2100
400	7688	23064
Шупту	8500	25500
Ойнап алыышкынның рубль-биле ниити түнү	4.650.200	13.950.600

Бо чээшкиниң талазы-биле чылда алды кол тиражтар — январь 30-де, март 30-де, май 30-де, июль 30-де, сентябрь 30-де, ноябрь 30-де болгаш бир немелде тираж сентябрь 30-де болур.

Кол тиражтарга таварышкан ойнаашкынны облигацияны садып алганының үези хамаан чокка төлеп бээр.

Немелде тиражка таваржы берген ойнаашкынны бир эвес облигацияны тос ай бурунгаар садып алган болза, ынчаарда төлеп бээр.

Чээшкиниң облигациязын ажаалга кассалары хостуг үндүр садып болгаш садып ап турар.

Күрүнениң ойнаашкынныг үш хуулуг иштики чээшкининиң облигацияларындан садып алынар!

Күрүне чээшкиннери ССРЭ-ниң улус ажыл-агыйының моон соңгааргы хөгжүлдезинге идиг болуп турар.

Кызыл хоорайның Төп ажаалга кассазы.

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕЗИ: Щетинкин кудумчузу, бажың 7. ТЕЛЕФОННАРЫ: Харыысалгалыг редакторнуң 3—62; харыысалгалыг редакторнуң оралакчызының, партия амыдыралының, культура болгаш уран-чүүл килдистериниң—3—88; харыысалгалыг секретарының—4—98; пропаганда болгаш агитация, көдээ ажыл-агый, үлетпүр болгаш транспорт, чагаа килдистериниң—3—68; иштики информация, бухгалтерияның—3—65

Б00936 Облкүүскониуң типографиязы